

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Miten saadaan tytöt mukaan Turun Tyttöjen Talon® toimintaan?

Maahanmuuttajataustaiset perheet tyttöjen osallistumisen mahdollistajina

Venla Mäkilähde

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11 / 2017

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Venla Mäkilähde	Sivumäärä 39 ja 6 liitesivua
Työn nimi Miten saadaan tytöt mukaan Turun Tyttöjen Talon® toimintaan? Maahanmuuttajataustaiset perheet tyttöjen osallistumisen mahdollistajina	
Ohjaava opettaja Hanna Kiuru	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Auralan Nuoret ry / Turun Tyttöjen Talo®, Katja Levo	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia ja selvittää, mitkä asiat vaikuttavat siihen, mahdollistavatko maahanmuuttajataustaiset vanhemmat tyttären osallistumisen vapaa-ajan toimintaan. Kulttuurisen-sitiivistä nuorisotyötä sekä maahanmuuttajataustaisten tyttöjen vapaa-aikaa ja perheiden merkitystä käsittelevä kirjallisuus muodosti pohjan kehittämistyölle. Tavoitteena oli tuottaa tietoa monikulttuurisen Varissuon alueen 5.–6.-luokkalaisten tyttöjen vapaa-ajan vietosta sekä selvittää, miten vanhempien suhtautuminen vaikuttaa siihen, osallistuvatko tytöt toimintaan. Lisäksi opinnäytetyössä selvitettiin Turun Tyttöjen Talon® mainetta Varissuolla.</p> <p>Opinnäytetyön tilaaja oli Auralan Nuoret ry:n Turun Tyttöjen Talo®, joka perustettiin vuonna 2007 ja jonka toimipisteet sijaitsevat nykyään Turun ydinkeskustassa ja Varissuolla. Kehittämistyön toimintaympäristönä oli Turun Tyttöjen Talo® Varissuolla, joka tarjoaa 10–16-vuotiaille tytöille maksutonta ja ohjattua vapaa-ajan toimintaa. Toimintaan pyritään aktiivisesti tavoittamaan niitä tyttöjä, jotka viettävät kaiken vapaa-aikansa kotona. Nuorisotyössä vallitsee myös yleisesti huoli maahanmuuttajataustaisten tyttöjen osallistumattomuudesta vapaa-ajan toimintaan.</p> <p>Kehittämistyössä käytettiin sekä laadullista että määrällistä tutkimusmenetelmää. Laadullisena tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastattelua ja määrällisenä menetelmänä osallistavaa kyselyhetkeä. Osallistumisen edellytyksiä ja vanhempien mielipiteitä selvitettiin tyttöjen kautta. Varissuon toimipisteen kävijöille pidettiin teemahaastatteluja keväällä 2017. Lisäksi nuorisotyöllistä näkökulmaa haettiin haastatteleamalla monikulttuurisen nuorisotyön ammattilaisia syksyllä 2017. Syksyllä toteutettiin myös toiminnallinen kyselyhetki seitsemälletoista Varissuon koulun 5.–6.-luokkalaiselle tytölle.</p> <p>Aineiston pohjalta selvisi, että harva Varissuolla asuvista tytöistä harrastaa mitään ohjatusti. Toisaalta moni tytöistä harrastaa jotain itseksensä. Vanhempien tavoittaminen on tärkeää, jotta tytöt saadaan mukaan toimintaan. Maahanmuuttajataustaisissa perheissä vapaa-aikaa ja harrastuksia ei nähdä välttämättä niin tärkeinä kuin suomalaisessa yhteiskunnassa on perinteisesti nähty. Tyttöjen mukaan osalle vanhemmista on tärkeää, että toiminnassa on mukana vain tyttöjä ja että sen lomassa opitaan uusia hyödyllisiä asioita. On tästäkin syystä tärkeää, että perheillä on oikeaa tietoa tarjottavan toiminnan luonteesta.</p> <p>Kehittämistyön tulos on suunnitelma siitä, miten maahanmuuttajataustaisia tyttöjä voidaan saada toimintaan mukaan. Suunnitelma on tehtävälistan muodossa. Siinä kerrotaan, minkälaista toimintaa tulisi tarjota ja millä tavalla tulisi viestiä, jotta vanhemmat saisivat oikeaa tietoa toiminnasta ja tytöt pääsisivät osallistumaan siihen. Lisäksi listassa eritellään erilaisia tapoja, joilla voitaisiin tavoittaa vanhempia ja tyttöjä. Tehtävälista on tarkoitettu Turun Tyttöjen Talon® Varissuon toimipisteen kehittämiseen. Sitä voivat hyödyntää muutkin alan toimijat, jotka haluavat kehittää käytäntöjään ja saada lisää maahanmuuttajataustaisia tyttöjä mukaan toimintaan.</p>	
Asiasanat tyttötyö, sukupuolisensitiivisyys, monikulttuurisuus, maahanmuuttajat, vapaa-ajantoiminnat, harrastukset	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Venla Mäkilähde	Number of Pages 39 and 6 attached
Title Getting girls with immigrant backgrounds to participate in leisure activities at the youth centre: The role of the family	
Supervisor Hanna Kiuru	
Subscriber and/or Mentor Auralan Nuoret ry / House for Girls of Turku, Katja Levo	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this thesis was to study what determines whether parents with an immigrant background make it possible for their daughters to take part in leisure activities. The basis of this developmental project consisted of literature on culturally sensitive youth work and studies on the leisure time and family relations of girls with immigrant backgrounds. The main objective was to gather information about how girls in the multicultural area of Varissuo spend their leisure time and to find out how the opinions of the parents affect whether the girls take part in organized activities. The thesis also included an investigation into the reputation of the House for Girls of Turku among immigrant families living in Varissuo.</p> <p>The work was commissioned by the House for Girls of Turku. It was founded in 2007, and there are currently two clubhouses: one in the centre of Turku and another in Varissuo. The project was carried out at the Varissuo clubhouse, which offers free leisure activities for girls between the ages of ten and sixteen. The House for Girls in Varissuo is always trying to reach out to the girls who spend all of their leisure time at home. Studies have also shown that there is a deep concern over the absence of immigrant girls from youth work activities.</p> <p>In this study, both qualitative and quantitative methods were employed. Information about the parents' opinions was provided by the girls themselves. The data were gathered through semi-structured interviews with the visitors of the House for Girls of Turku in Varissuo in the spring of 2017, and with professionals of multi-cultural youth work in the following autumn. A participatory survey was also conducted with seventeen girls who attended grades five or six at Varissuo School.</p> <p>The results of this study show that very few girls in Varissuo participate in organized leisure activities. Families with an immigrant background might view the importance of hobbies and leisure time differently from what has traditionally been the case in the Finnish society. Some parents find it important that there are only girls taking part in the organized activities and that the girls learn some practical skills during this time. It is important to provide the parents with correct information about the nature of the activities, since this affects whether they allow the girls to participate in them.</p> <p>The study resulted in the production of a concrete plan on how to get girls with immigrant backgrounds to participate in leisure activities at the youth centre. The plan took the form of a checklist, and it was based on the results of the study and the background literature. It details the kind of activities that should be provided in order to encourage parents to allow their daughters to participate in the activities. The checklist also discusses ways to communicate with the families. It can be used by any organization that wants to reach more girls with immigrant backgrounds.</p>	
Keywords girl work, gender sensitivity, multiculturalism, immigrants, leisure activities, hobbies	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

1 JOHDANTO	5
2 CASE: TURUN TYTTÖJEN TALO® VARISSUOLLA	7
3 TIETOPERUSTA	9
3.1 Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen tyttötyö	9
3.2 Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen määrittelyä	10
3.3 Vapaa-aika ja kulttuuri	11
3.4 Perhe ja kontrolli	13
4 MENETELMÄT	15
4.1 Tyttöjen Talon kävijöiden haastattelut	16
4.2 Toiminnallinen kyselyhetki	17
4.3 Ammattilaisten haastattelut	18
4.4 Analysointimenetelmät ja tutkimuksen luotettavuus	19
5 TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI	21
5.1 Tyttöjen vapaa-aika	21
5.2 Vanhemmille tärkeät asiat vapaa-ajan toiminnassa	23
5.3 Tarjottavan toiminnan maineella on merkitystä	26
5.4 Perheiden tavoittaminen ikuisena ongelmana	29
6 TUOTOS	32
6.1 Suunnitelman toteutus ja hyödyntäminen	32
6.2 Suunnitelman sisältö	33
7 LOPUKSI	35
LÄHTEET	37
LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Nuorisotyössä on alettu käsitellä monikulttuurisuuteen liittyviä kysymyksiä yhä enemmän 2000-luvulla ja suunnittelussa on myös alettu strategisesti ottaa huomioon nuorten eri kulttuuritaustat ja nuorten yhdenvertainen kohtelu (Honkasalo 2011a, 73). Maahanmuuttajatyttöistä on myös erityinen huoli yhteiskunnassa. Muun yhteiskunnan näkemys maahanmuuttajatyttöistä erityisen syrjäytyneenä ryhmänä verrattuna suomalaisiin tyttöihin kaikuu myös nuorisotyöntekijöiden puheessa. Tätä näkemystä perustellaan esimerkiksi sillä, että maahanmuuttajataustaisia tyttöjä ei nähdä nuorisotalojen avoimessa toiminnassa. (Mt. 207.) Selityksiä sille, että tytöt eivät osallistu toimintaan etsitään usein tyttöjen perheistä ja erityisesti vanhempien kulttuurisista tavoista (Honkasalo 2011a, 108–109).

Opinnäytetyöni tilaaja on Auralan Nuoret ry:n Turun Tyttöjen Talo®. Kehittämistyön toimintaympäristönä oli Turun Tyttöjen Talo® Varissuolla. Tutkin opinnäytetyössäni sitä, minkälainen merkitys perheiden suhtautumisella on siihen, osallistuvatko maahanmuuttajataustaiset tytöt vapaa-ajan toimintaan. Kohderyhmäni ovat maahanmuuttajataustaiset 5.-6.-luokkalaiset tytöt, jotka ovat myös Varissuon toimipisteen suurin kävijäryhmä. Tutkin osallistumisen edellytyksiä ja perheiden mielipiteitä tyttöjen kautta, koska tilaaja on huomannut, että vanhempien kanssa kommunikoinnissa on paljon haasteita. Kävijöiden vanhempien suomen kielen taito on vaihtelevaa, joten en olisi todennäköisesti saanut tarpeeksi vastauksia, jos olisin lähettänyt vanhemmille kyselyn tyttöjen mukana. Tilaajan mielestä olisin saanut myös vain tietynlaisia vastauksia, koska usein kotoutuminen ja suomen kielen osaaminen ovat yhteydessä tyttöjen liikkumisen rajoittamiseen. Jos vanhempi ei puhu suomea, se ei tarkoita, että hän rajoittaa tyttärtään, mutta nämä kaksi asiaa ovat kuitenkin usein yhteydessä toisiinsa. (Levo 2017.) Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksenä on: Mitkä asiat vaikuttavat siihen, mahdollistavatko vanhemmat tytön osallistumisen toimintaan?

Turun Tyttöjen Talo® Varissuolla haluaa tavoittaa ne tytöt, jotka viettävät kaiken vapaa-aikansa kotona. Työntekijöiden tarvitsee ottaa huomioon vanhempien mielipiteet, jotta mahdollisimman moni tyttö pystyy osallistumaan toimintaan. Kehittämistehtäväni on tuottaa konkreettista tietoa monikulttuurisen Varissuon alueen tyttöjen vapaa-ajan

vietosta sekä selvittää, miten vanhempien suhtautuminen vaikuttaa siihen, osallistuvatko tytöt toimintaan. Lisäksi selvitän, minkälainen maine Turun Tyttöjen Talolla® on Varissuolla. Kehittämistyöni tuotos on suunnitelma siitä, miten perheet voidaan tavoittaa ja miten, toiminnasta voitaisiin viestiä tyttöjen vanhemmille, jotta tytön olisi mahdollista osallistua vapaa-ajan toimintaan. Suunnitelma on muistilista asioista, jotka kannattaa ottaa huomioon, kun toimintaa kehitetään. Tuotos tulee hyödynnettäväksi Varissuon toimipisteelle. Aineistonhankintamenetelminä käytän kävijöiden ja ammattilaisten teemahaastatteluja sekä toiminnallista kyselyhetkeä koululaisten liikuntatunnilla.

Veronika Honkasalo (2011a) on tehnyt väitöstudkimuksen, jossa hän kuvaa, miten suomalaisessa nuorisotyössä yritetään tavoittaa monikulttuurisista taustoista tulevia tyttöjä ja, mitä kaikkea tasa-arvo voi tarkoittaa nuorisotyössä. Honkasalo käsittelee tutkimuksessaan myös nuorisotyön käsityksiä perheestä monikulttuurisessa kontekstissa. Anu Isotalon (2015) väitöskirja taas käsittelee islaminuskoisten somalityttöjen maineen tärkeyttä, ja hän myös kertoo tyttöjen vapaa-ajan vietosta. Monikulttuuristen tyttöjen tavoittamisesta toimintaan on esimerkiksi Hanna-Leena Björk (2015, 50) tehnyt Tampereen Tyttöjen Talolle opinnäytetyön, jossa hän toteaa, että kaikki tytöt eivät välttämättä kulttuurisista syistä pääse toimintaan, vaikka itse haluaisivat. Toiminnan kehittämiseksi hän ehdottaa tiedottamista monella kielellä. Haluaisin itse kuitenkin tuoda opinnäytetyölläni lisää näkökulmia ja konkreettisia ohjeita siihen, miten perheet saadaan mahdollistamaan tyttöjen osallistuminen vapaa-ajan toimintaan.

Opinnäytetyöni rakentuu niin, että luvussa kaksi kerron tarkemmin Turun Tyttöjen Talosta® Varissuolla. Luvussa kolme käsittelen opinnäytetyöni tietoperustaa ja luvussa neljä käyn läpi käyttämäni kehittämistyön menetelmät. Viidennessä luvussa käyn läpi kehittämistyöni tuloksia ja analysoin niitä. Kuudennessa luvussa esitelen opinnäytetyöni tuotosta ja lopuksi seitsemännessä luvussa käyn läpi kehittämistyöni tuloksia, niiden merkitystä alalle sekä tilaajan työstä antamaa palautetta.

2 CASE: TURUN TYTTÖJEN TALO® VARISSUOLLA

Opinnäytetyöni tilaajana on Auralan Nuoret ry:n Turun Tyttöjen Talo® (jatkossa Turun Tyttöjen Talo), joka perustettiin vuonna 2007 ja se sijaitsee nykyään Turun ydinkeskustassa ja Varissuolla (Suomen Setlementtiliitto 2017b). Tyttöjen Talo on Kalliolan nuorten rekisteröity tuotemerkki ja Tyttöjen Taloja löytyy Suomesta seitsemältä paikkakunnalta: Espoosta, Helsingistä, Kuopiosta, Oulusta, Rovaniemeltä, Tampereelta ja Turusta (Suomen Setlementtiliitto 2017a). Turun Tyttöjen Talon keskustan toimipiste tarjoaa maksutonta vapaa-ajan toimintaa 12-28-vuotiaille tytöille, nuorille naisille ja sellaisiksi itsensä kokeville. Turun Tyttöjen Talo kuuluu Auralan Nuoret ry:n toimintaa ja taustaorganisaatio on Setlementtiliitto. Tyttöjen Talon toiminta on sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä. Toimintaa rahoittaa pääasiassa STEA (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) sekä Turun kaupunki. (Turun Tyttöjen Talo 2017a.)

Toteutan opinnäytetyöni Turun Tyttöjen Talon Pikkusisko-hankkeelle (2014–2017), joka sijaistee Varissuon asuinalueella Turussa. Toimintaan on haettu kohdennettua toiminta-avustusta eli jatkuvaa rahoitusta vuodesta 2018 eteenpäin alkavaksi (Levo 2017). Käytän toimipisteestä jatkossa nimitystä Varissuon Tyttöjen Talo. Pikkusisko-hankkeen rahoittaa STEAn Emma & Elias -rahoitusohjelma. Varissuon Tyttöjen Talo tarjoaa tytöille turvallisen vapaa-ajanviettopaikan, jossa he voivat osallistua ohjattuun toimintaan. Toiminta tuodaan lähelle tyttöjä, koska kaikki Varissuon alueella asuvat tytöt eivät halua tai voi osallistua keskustan toimipisteen toimintaan. (Emma & Elias 2017.) Varissuon Tyttöjen Talon kävijöistä noin 20% puhuu äidinkielenään suomea. Talon maahanmuuttajataustaisilla kävijöillä on monenlaisia taustoja mm. pakolais-taustaa. Arviolta noin puolet heistä ovat syntyneet Suomessa. Yhdistävänä tekijänä tytöillä on se, että vanhemmat ovat maahanmuuttajia. Yleisimpiä kävijöiden puhumia kieliä ovat somali, arabia, kurdi, vietnam sekä albania. (Levo 2017.)

Turun Tyttöjen Talon Varissuon toimipiste järjestää ilmaista toimintaa 10-16-vuotiaille tytöille. Työntekijöitä oli Varissuon toimipisteellä vuoden 2017 marraskuussa viisi. Toimintamuotoihin kuuluvat avoin toiminta, johon voi tulla viettämään vapaa-aikaa sekä toimintaryhmät kuten seikkailuryhmä ja kokkausryhmä. Muita toimintamuotoja ovat kotinuorisotyö sekä Nuoret Äidit -toiminta, joka on ryhmä alle 24-vuotiaille äideil-

le ja heidän lapsilleen. (Turun Tyttöjen Talo 2017b.) Kotinuorisotyön kohderyhmänä ovat ne Varissuolla ja lähialueilla asuvat 5.-9.-luokkalaiset tytöt, jotka viettävät kaiken vapaa-aikansa kotona (Turun Tyttöjen Talo 2017c).

Turku on 1990-luvulta lähtien, jolloin maahanmuutto kääntyi nousuun Suomessa, ollut pääkaupunkiseudun jälkeen maahanmuuton suurin kohdealue. Maahanmuuttajaväestö on sijoittunut muutamille lähiöalueille. Varissuon lähiö on suhteellisesti Suomen vieraskielisin asuinalue. Alueen 9000 asukkaasta noin 40 prosenttia puhui vuonna 2014 äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia ja nuoremmissa ikäryhmissä vieraskieliset olivat jo enemmistö. (Rasinkangas 2014, 1.) Suomen vuonna 2014 muun kielisen, eli muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvien, väestön osuus on suhteellisesti ollut suurin Varissuon, Lausteen ja Halisten asuinalueilla. Muun kielisen väestön osuus oli näillä alueilla yli 30 prosenttia asukkaista. (mt. 4.) Vuonna 2016 Turun asukkaista 10,6% oli muun kielisiä (Turun kaupunki 2017a). Vuonna 2016 Varissuon asukasluku oli 8 865 ja heistä 4 091 oli muun kielisiä (Turun kaupunki 2017b). Tämän takia Varissuo on sopiva alue maahanmuuttajataustaisten nuorten tutkimiselle.

Opinnäytetyöni tilaaja halusi tietoa siitä, kuinka moni tytöistä Varissuolla viettää kaiken vapaa-aikansa kotona. Varissuon Tyttöjen Talo on koittanut esimerkiksi kotinuorisotyön toimintamuodon avulla tavoittaa maahanmuuttajataustaiset tytöt, jotka viettävät kaiken vapaa-aikansa kotona. Tarkoituksena on luoda suhde, jossa vallitsee luottamus sekä tyttöön että tytön perheeseen. Tavoitteena on kotona tapahtuvien tapaamisten myötä saada tytöt osallistumaan erilaisiin vapaa-ajan aktiviteetteihin ja lopulta mukaan Tyttöjen Talon toimintaan. (Turun Tyttöjen Talo 2017c.) Koska vanhempien kontrollilla on vaikutusta siihen, miten nuoret osallistuvat vapaa-ajan toimintoihin, on tärkeää ymmärtää nuoren ja perheen välistä suhdetta (Honkasalo, Harinen & Anttila 2007, 20). Varissuon Tyttöjen Talon työntekijöiden on siis tarpeellista tietää, mitkä asiat tyttöjen osallistumiseen vaikuttavat, ja miten sellaisia tyttöjä saataisiin toimintaan, jotka voisivat hyötyä siitä.

3 TIETOPERUSTA

Tässä luvussa käyn läpi sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä tyttötyötä sekä kohderyhmääni eli maahanmuuttajataustaisiin tyttöihin liittyvää termistöä. Avaan myös nuorisotyöllisestä näkökulmasta asioita, joita tulee ottaa huomioon, kun käsitellään maahanmuuttajataustaisten tyttöjen vapaa-aikaa. Lisäksi käsittelen asioita, joita tulee ottaa huomioon, kun työskennellään maahanmuuttajataustaisten perheiden kanssa.

3.1 Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen tyttötyö

Tyttöjen Talolla tarjottava toiminta on sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä. Sukupuolisensitiivisen työtteen tyttötyötä on tehty Suomessa yli kymmenen vuotta. Settlement-tiliikkeen nuorisotyö on ollut sen kehittämisessä etujoukoissa. (Mulari, Eischer & Uusitalo-Herttua 2012, 1.)

Sukupuolisensitiivisyys tarkoittaa herkkyyttä huomioida sukupuolen monimuotoinen merkitys ja sen erilaiset vaikutukset nuorten kasvussa. Sen tavoitteena on sukupuoliroolien ja sukupuolittuneiden käyttäytymismallien purkaminen, avaaminen ja laajentaminen. Kulttuurisensitiivisyys taas tarkoittaa herkkyyttä huomioida eri kulttuurien erityispiirteet ja niiden mahdolliset vaikutukset nuoren elämään. Käytännön tyttötyössä tämä siis tarkoittaa, että tytöt tulee nähdä yksilöinä eikä yhtenäisenä ryhmänä. Tulee myös huomata, että kulttuuri on muutakin kuin vain etnisyyttä. (Mulari ym. 2012, 10.)

Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisessä työtteessä on tärkeää, että työntekijä pystyy tunnistamaan ja refleктоimaan omia arvojaan ja normejaan. Lisäksi työntekijän tulee tarkastella kriittisesti omaa toimintaansa ohjaavia stereotypioita. On tärkeää tiedostaa sukupuolirooleihin ja eri kulttuureihin liittyviä käsityksiä. (Mulari ym. 2012, 10.) Usein puhutaan myös monikulttuurisesta tyttötyöstä, mutta kulttuurisensitiivisestä tyttötyöstä puhuttaessa otetaan huomioon myös valtakulttuurin vallitsevat asenteet ja arvot. Lisäksi osallistuminen on tällöin auki kaikille tytöille riippumatta heidän taustastaan. (Eischer 2012, 46.) Toisaalta monikulttuurinen nuorisotyö ottaa myös huomioon

Suomessa vasta vähän aikaa asuneet sekä Suomessa pitkään olleet tai täällä syntyneet vähemmistökulttuureja edustavat nuoret. Lisäksi monikulttuuriseen nuorisotyöhön kuuluu suomalaisnuorten tukeminen monikulttuurisessa yhteiskunnassa. (Honkasalo & Souto 2008, 115.) Monikulttuurisuuden tulee olla osa koko nuorisotoimintaa ja näkyä tavoitteiden asettamisessa, toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa sekä arvioinnissa (mt. 123).

3.2 Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen määrittelyä

Opinnäytetyöni kohderyhmänä ovat maahanmuuttajataustaiset tytöt. Tutkimuksissa ja tilastoissa maahanmuuttaja-termi tarkoittaa ulkomaan kansalaista, joka on muuttanut Suomeen ja aikoo asua maassa pidempään. Toisen sukupolven maahanmuuttajaksi voidaan kutsua Suomessa syntynyttä henkilöä, jonka vanhemmat tai toinen vanhemmista on muuttanut maahan. (Miettinen 2017.) Omassa opinnäytetyössäni käytän kohderyhmästäni termiä maahanmuuttajataustainen. Maahanmuuttajataustainen henkilö tarkoittaa yleensä yllä mainittua toisen sukupolven maahanmuuttajaa (Rapo 2011). Tutkimukseni kannalta on tärkeää, että tytöillä on maahanmuuttajataustaa joko oman maahanmuuton tai perheen maahanmuuton kautta. Nykyään käytetään myös paljon termiä monikulttuurinen, mutta sillä voidaan tarkoittaa monia eri asioita. Sillä voidaan viitata suvaitsevaisuuteen ja moninaisuuden hyväksymiseen tai se voidaan yhdistää ääri-islamilaisuuden vastustamiseen. Monikulttuurisuus-termi on saattanut myös korvata epäkorrekteja käsitteitä, jotka liittyvät etnisiin ryhmiin. (Lepävuori 2015.) Omalle tutkimukselleni monikulttuurisuus on käsitteenä liian laaja.

Tyttötutkimuksen mielenkiinnon kohteena ovat hyvin pitkään olleet tyttöjen maineeseen liittyvät kysymykset. Tutkimuksissa on käsitelty aihetta maineen syntymisen ja sen seurausten kannalta ja esille on noussut hyvän maineen hauraus. (Aaltonen 2011, 269–271.) Erityisesti maahanmuuttajatytöistä puhuttaessa maineella katsotaan olevan iso merkitys tyttöjen elämässä. Isotalo (2015, 276) kuvaa somalityttöjen mainetta käsitelleessä tutkimuksessaan, miten somalityttöjen ja naisten haastatteluissa tuli jatkuvasti ilmi ajatus siitä, että tyttöjen maine poikiin verrattuna on hauras ja voi särkyä. Tyttöjen maineen koettiin olevan enemmän vaarassa peruuttamattomalle

muutokselle (mt.). Tyttöjen käyttäytymisellä oli myös vakavammat seuraukset koko perheen kunnialle ja tämän takia tyttöjä haluttiin suojella (Isotalo 2015, 278–279).

Kaarina Nikunen (2012, 164) kuitenkin huomasi tutkiessaan maahanmuuttajataustaisten nuorten median käyttöä, että kulttuuriset oletukset yhteiskunnassa määrittävät vahvasti nuoria. Varsinkin tytöt tunsivat tulevansa määritellyiksi uhreina, alistettuina ja rikollisina kulttuurinsa kautta. Honkasalon ja Soudon (2008, 124–125) mukaan kulttuurisensitiivisen nuorisotyön yksi haaste onkin tasapainoilla länsimaisten tasaveroihanteiden ja kulttuurisensitiivisen nuorisotyön välillä. Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen tarpeita ja toiveita ei tule määritellä pelkästään länsimaisesta tasaveroikäkoulusta, koska muuten tytöt nähdään vain uhreina ja tyttöjen roolin aktiivisina toimijoina unohtuu. Myös kysymykset kunniaväkivallasta, pakkoavioliitoista ja ympärileikkauksista ovat usein keskiössä, kun puhutaan maahanmuuttajatyttöjen asemasta nuorisotyössä. (Mt.) Kunniaväkivallalla tarkoitetaan perheen käyttämää väkivaltaa, jonka tarkoituksena on palauttaa perheen asema yhteisössä ennalleen. Väkivallan kohteena ovat usein tytöt, joiden ajatellaan horjuttaneen perheen asemaa käytöksellään. (Honour Based Violence Awareness Network 2017.) Vaarana on kuitenkin, että nämä asiat yleistetään koskemaan kaikkia tyttöjä, joilla on maahanmuuttajataustaa (Honkasalo & Souto 2008, 124-125).

3.3 Vapaa-aika ja kulttuuri

Perinteisesti vapaa-aika voidaan määritellä ajaksi työn ja koulun ulkopuolella, mutta käytännössä vapaa-ajalle on vaikea pistää selviä rajoja. Nuoret kuitenkin kokevat, että koulussa vietetty aika tuntuu vähiten omalta eli vapaa-aikaa määrittä paljon siihen liittyvät velvoitteet ja kontrolli. (Myllyniemi 2009, 24.) Maahanmuuttajatyttöt aiheuttavat huolta nuorisotyössä, koska heidän koetaan viettävän kaiken vapaa-aikansa pelkästään kotona. Nuorisotyön tehtävänä on saada tytöt toiminnan piiriin ja tämä saavutetaan usein tytöille erityisesti järjestetyllä toiminnalla. Tytöt saattavat osallistua heille eriytettyyn toimintaan, mutta eivät kuitenkaan jatka nuorisotyön avoimeen toimintaan. Tähän saatetaan hakea selitystä tyttöjen kulttuuritaustasta, mutta tytöt itse eivät koe ennalta suunniteltua toimintaa kiinnostavaksi. Tyttötyön onnistuminen vaatiikin sen, että tytöt ovat suunnittelussa mukana ja, että heitä kuunnel-

laan. Tytöt myös kritisoivat sitä, miten joissain tyttötoiminnoissa alleviivataan tyttöjen erilaista kulttuuritaustaa. Hyvääkin tarkoittavat nuorisotyön muodot voivat siis olla ulossulkevia. (Honkasalo 2011b, 261–262.)

Kulttuuri liittyy paljon myös siihen, miten koemme vapaa-ajan. Kaikissa maahanmuuttajaperheissä ei välttämättä nähdä vapaa-ajan merkitystä niin suurena kuin perinteisesti suomalaisessa kulttuurissa, jossa aktiivinen kansalaisuus määrittyy kollektiivisen tekemisen ja yhteiskunnallisen osallisuuden kautta. Harrastamattomuus ei myöskään välttämättä tarkoita, että nuoret olisivat automaattisesti passiivisia, vaan he voivat harrastaa myös itsekseen jotain. (Honkasalo & Harinen & Anttila 2007, 22.)

Uskontoon ja kulttuuriin liittyvien perinteiden mukaan somalitytöt viettävät vapaa-aikansa keskenään yleensä kotona ja pojat taas kodin ulkopuolella (Isotalo 2015, 217). Kotona oltavaa aikaa rytmittävät kotityöt ja sisarusten hoitaminen ja siellä oleillessaan mielellään ystävien kanssa, koska kotona työt saavat olla oma itsensä (mt. 218–219). Isotalo (2015, 220) arvelee, että tytöt myös itse rajaavat omaa liikkumistaan kodin ulkopuolella, koska eivät halua herättää vanhempien epäilyksiä esimerkiksi mahdollisesta seurustelusta. Tytöt voisivat siis saada luvan mennä ulos, mutta he eivät edes kysy vanhemmiltaan, koska haluavat välttää epäilyksen heräämistä (mt.). Honkasalo (2011a, 139) mainitsee myös omassa tutkimuksessaan, että kotiintuloaikojen merkitys oli erityisesti muslimityttöjen keskuudessa suuri ja he olivat tietoisia ajoista, vaikka eivät olisikaan niistä sopineet vanhempiensa kanssa erikseen.

Maahanmuuttajataustaiset nuoret nuorisotyössä haastavat miettimään minkälaisia ehtoja vapaa-ajan toimintaan osallistumiselle on. Nuorten osallistumisen esteenä voi olla monia asioita: informaation puute toiminnasta, ennakoluulot järjestettyä toimintaa kohtaan, vanhempien vastustus, ohjaajien asenteet sekä nuorten ryhmien väliset jännitteet ja ulossulkevat käytännöt. Toiminnan avoimuutta pohdittaessa voidaan ottaa tarkasteluun esimerkiksi tiedottamistavat. Esimerkiksi tiedottaminen useammalla kielellä voi riittää viestiksi siitä, että toiminnassa halutaan ottaa huomioon nuorten erilaiset taustat ja tämä taas voi helpottaa muuta kuin äidinkielenään suomea puhuvien nuorten osallistumista toimintaa. Lisäksi työyhteisön monikulttuurisuus osoittaa, että toiminta on kulttuurisesti avointa. (Honkasalo & Souto 2008, 121.)

3.4 Perhe ja kontrolli

Honkasalo (2011a, 108–109) huomasi kenttätyönsä ja haastattelujensa aikana, että maahanmuuttajataustaisiin tyttöihin liittyvä huoli kiinnittyy erityisesti tyttöjen perheeseen. Tyttöjen osallistumattomuutta nuorisotyön toimintaan selitetään usein tyttöjen perheillä ja perhesyillä. Honkasalon (2011a, 123–124) nuorisotyöntekijöille pitämässä haastatteluissa vanhempien huomio liitetään tyttöjen liikkumavapauteen ja koti tarkoittaa paikkaa, jossa he ovat tahdostaan riippumatta. Sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä pyritään huomioimaan se, että tytöt saattavat elää oman perheensä ja suomalaisen yhteiskunnan ristipaineessa. Siksi työssä onkin tärkeää ottaa huomioon perheet ja vanhemmat. (Honkasalo & Souto, 125–126.)

Tytöt voivat olla myös itse tietoisia tytöille eriytetyn toiminnan hyödyistä. Tutkimuksessa, jossa tarkasteltiin Suomessa asuvien 13–25-vuotiaiden maahanmuuttajataustaisten nuorten osallistumista vapaa-ajan toimintoihin, tyttötyön mielekkyyttä pohtineet nuoret ja erityisesti tytöt mainitsivat vanhempien asenteet. Erityisesti tytöille suunnatun toiminnan ajatellaan auttavan tyttöjä osallistumaan nuorisotoimintaan, jos heidän perheensä rajoittaa heidän liikkumistaan. Nuorten liikkumiseen vaikuttaa vanhempien kontrolli nuorten menemisistä. Siksi nuorille tarkoitettussa toiminnassa tulisi ymmärtää nuorten perhesuhteita ja tiedottaa omasta toiminnasta perheille. (Honkasalo ym. 2007, 20.)

Isotalo (2015, 222) kertoo tutkimuksessaan, että somalityttöjen vanhemmat olivat varovaisia siinä, mihin tyttöjä oli turvallista päästää. Kaupungin nuorisotiloja, joissa kävi sekä tyttöjä että poikia, ei koettu sopiviksi ajanviettopaikoiksi tytöille, vaikka tila olisikin ollut varattu tietyksi ajaksi vain tyttöjen käyttöön. Isotalo arveli nuoriostiloilla olevan somalien keskuudessa huono maine osittain tiedon puutteen takia. Sopivana ajanviettona koettiin toimintaa, jotka somalit olivat itse järjestäneet. Vanhemmilla oli toive ylläpitää uskonnollisia ja kulttuurisia arvoja. Nuorisotilojen taas ajateltiin altistavan kyseenalaisille suomalaisille käytöstavoille. Isotalon (2015, 222–223) tutkimuksessa myös hyödyllä ja hyödyttömyydellä oli merkitystä sopivan ja sopimattoman

ajanvieton kanssa. Se, oliko somalityttöjen kaupungilla liikkuminen sopivaa vai ei, riippui kaupungilla olon hyödyistä. Esimerkiksi kauppaan meno tai koulumatka olivat hyväksyttäviä syitä näkyä kaupungilla. Päämäärätön kaupungilla oleilu nähtiin myös tilaisuutena hakeutua kyseenalaiseen seuraan. (Mt.)

Perheen ja nuoren välineen suhde nousee usein esille, kun puhutaan maahanmuuttajataustaisista nuorista. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että sukupolvien välinen kunnioitus tai vanhempien määräysvalta lasten elämänvalintoihin saattaa olla erilainen maahanmuuttajataustaisten nuorten perheissä kuin mitä suomalaisessa kulttuurissa on totuttu näkemään. Lisäksi maahanmuuttajaperheissä saattaa olla rajallinen tietämys suomalaisesta kulttuurista ja näin ollen suomalaisnuorten elämäntavat voivat tuntua käsittämättömiltä ja esimerkiksi nuorisotaloilla pidettäviä diskoja ei nähdä sopivana ajanviettopaikkana nuorille. (Honkasalo & Souto 2008, 120.) Suomalaisessa kulttuurissa biologinen ikä määrittää yleensä sen, mitä nuori saa ja ei saa tehdä, mutta muissa kulttuureissa ikä ei välttämättä ole suoraan ratkaiseva tekijä, vaan esimerkiksi asumismuoto voi määrittää nuoren autonomisuutta. Monikulttuuriset nuorten arkea usein määrittää sekä länsimainen nuoruuden määrittely sekä vanhempien ja taustan kulttuurinen määritelmä nuoruudelle. (Honkasalo & Souto 2008, 119.)

4 MENETELMÄT

Käyn tässä luvussa läpi opinnäytetyöni tutkimusstrategiaa ja kehittämistyön menetelmiä. Opinnäytetyöni on tapaustutkimus, jossa tuotetaan kehittämis ehdotuksia tilaajalle. Tapaustutkimus tuottaa tietoa ajankohtaisesta ongelmasta sen oikeassa toimintaympäristössä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 52.) Kehittämistyö perustuu aiempiin tutkimuksiin ja teorioihin. Tapaustutkimus soveltuu hyvin kehittämistyöni lähestymistavaksi, koska siinä halutaan ymmärtää syvällisesti kehitettävää kohdetta ja luoda uusia kehittämis ehdotuksia. (Mt. 53.) Omassa opinnäytetyössäni haluan ymmärtää paremmin maahanmuuttajataustaisten perheiden suhtautumista vapaa-ajan toimintaan ja sen vaikutusta siihen, osallistuvatko tytöt toimintaan. Lähdin tutkimuksessa liikkeelle kehittämistehtävän määrittämisestä ja tutustuin sen jälkeen ilmiöön aiempien tutkimusten kautta. Tämän jälkeen keräsin aineiston erilaisilla menetelmillä. Aineiston keruun jälkeen analysoin aineiston ja käytin sitä sekä tietopohjaa tuotoksen tekemiseen. (Ojasalo ym. 2015, 54.)

Tapaustutkimukseen kuuluu se, että monenlaisilla menetelmillä saadaan kokonaisvaltainen kuva tutkittavasta tapauksesta (Ojasalo ym. 2015, 55). Aineistonhankintamenetelmiksi opinnäytetyössäni valikoituivat teemahaastattelut sekä toiminnallinen kyselyhetki 5.-6.-luokkalaisten liikuntatunnilla. Haastattelut olivat puolistrukturoituja teemahaastatteluja, joissa teemat oli mietitty tarkasti etukäteen. Sanamuodot ja kysymysten järjestys saattoivat kuitenkin vaihdella eri haastatteluissa. (Mt. 41.) Teemahaastattelu on kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä. Tekemäni toiminnallinen kyselyhetki taas oli lähempänä kvantitatiivista eli määrällistä menetelmää. (Ojasalo ym. 2015, 104–105.) Kun käytetään useampia menetelmiä, määrällisen ja laadullisen tutkimuksen erot menettävät merkitystään (mt. 40).

Pidin teemahaastatteluja sekä Varissuon Tyttöjen Talon 5.-6.-luokkalaisille kävijöille sekä nuorisotyön ammattilaisille. Pidin liikuntatunnin kyselyn koululla tilaajan toiveesta, koska tilaaja halusi tietää, kuinka moni tytöistä viettää kaiken vapaa-aikansa kotona. Näin sain myös laajempaa käsitystä siitä, mitä Varissuon alueen tytöt tekevät vapaa-ajallaan. Kävijöiden haastatteluilla taas halusin saada tarkempaa tietoa tyttöjen vapaa-ajasta ja siitä, mitä he luulevat vanhempiansa pitävän toiminnassa tärkeänä.

Ammattilaisten haastatteluilla halusin saada selville, minkälaisia haasteita ja toimintatapoja maahanmuuttajataustaisten nuorten kanssa työskentelevillä on.

4.1 Tyttöjen Talon kävijöiden haastattelut

Pidin Varissuon Tyttöjen Talon 5.-6.-luokkalaisille maahanmuuttajataustaisille kävijöille teemahaastatteluja vuoden 2017 huhtikuussa ja toukokuussa. Valitsin haastattelun yhdeksi menetelmäksi, koska sen avulla yksilö voi tuoda mahdollisimman vapaasti esille häntä koskevia asioita (Ojasalo ym. 2015, 106). Valitsin haastattelun muodoksi teemahaastattelun, koska en halunnut liikaa ohjailla haastateltavia (mt. 41). Olin harjoittelussa Varissuon Tyttöjen Talolla helmikuusta huhtikuuhun, joten tytöt tunsivat minut jo hyvin. Toteutin haastattelut, kun harjoitteluni Tyttöjen Talolla oli lähenemässä loppuaan. Mielestäni oli hyvä, että kävijät olivat jo ehtineet tutustumaan minuun, koska haastattelu vaatii aina haastattelijan ja haastateltavan välitä luottamusta (Ojasalo ym. 2015, 108). Kynnys osallistua haastatteluun oli osalle tytöistä näin matalampi.

Tavoitteenani oli haastatella viittä tyttöä tutkimukseeni, mutta sain lopulta toteutettua vain kolme haastattelua. Haastateltavat olivat 12-15-vuotiaita maahanmuuttajataustaisia tyttöjä. Luulen, että suurin syy siihen, että en saanut useampaa tyttöä haastatteluun olivat huoltajien lupalaput (ks. Liite 1). Koska tytöt ovat alaikäisiä ja nauhoitin haastattelut, halusin saada siihen luvan vanhemmilta. Osa tytöistä oli valmis tulemaan haastatteluun, mutta he unohtivat jatkuvasti palauttaa lupalapun. Lisäksi muutama tyttö ei halunnut osallistua juuri sen takia, että siihen olisi tarvittu lupa vanhemmilta. Tämä vaikutti myös varmasti siihen, että haastattelemani tytöt olivat muutenkin ryhmän aktiivisimpia.

Opinnäytetyöni tilaaja auttoi minua laatimaan tyttöjen huoltajille haastatteluja varten lupalapun, joka oli mahdollisimman selkeällä suomen kielellä kirjoitettu. Yritin näin varmistaa sen, että nekin vanhemmat joiden suomen kieli on heikko, pystyvät ymmärtämään, mistä on kyse. Toteutin haastattelut Varissuon Tyttöjen Talolla erillisessä toimistohuoneessa silloin, kun talolla oli muutenkin toimintaa. Haastattelut kestivät noin 20 minuuttia. Yritin tehdä haastattelutilanteesta mahdollisimman turvallisen tun-

tuisen tytölle toimimalla Aarnoksen (2015, 168–169) ohjeiden mukaan. Aloitimme haastattelun aina niin, että tyttö sai testata äänitystä. Aluksi kysyin tyttöjen kuulumisia ja käytin apuna kuvakortteja, jotta haastattelu lähtisi käyntiin tytöille tutuista asioista. Nauhoitin kaikki haastattelut ja käytin apunani haastattelupohjaa (ks. Liite 2). Haastattelun teemoja olivat Varissuon Tyttöjen Talon maine, vanhemmat, vapaa-aika, Tyttöjen Talon toiminta sekä viestintä. Kävimme lopuksi läpi sitä, miltä haastattelu tuntui tytöistä. Kysyin myös jäikö joku asia vaivaamaan tyttöä, jotta haastattelusta jäisi turvallinen olo kävijälle. Kiitollisuuden osoituksena osallistumisesta palkitsin haastattelut lopuksi suklaalla.

4.2 Toiminnallinen kyselyhetki

Pidin Varissuon koulun 5.-6.-luokkalasille tytöille toiminnallisen kyselyhetken heidän liikuntatunnillaan. Käyttämäni menetelmä voidaan laskea kvantitatiiviseksi eli määrälliseksi menetelmäksi, koska siinä kysyttiin samassa muodossa olevia kysymyksiä isolta joukolta vastaajia. Määrällisillä menetelmillä on hyvä testata jonkin teorian paikkansapitävyyttä. Teoriasta tehdään hypoteeseja eli väittämiä ja oletuksia, joita menetelmä testaa. (Ojasalo ym. 2015, 104.) Tässä tapauksessa oletuksena oli Varissuon Tyttöjen Talon työntekijöiden tieto siitä, että Varissuolla jotkut tytöt viettävät kaiken vapaa-aikansa kotona. Menetelmä muistuttaa tästä syystä myös paljon kyselyä, joka voidaan toteuttaa monella tapaa (mt. 121).

Pidin yhden kyselyhetken sen hetkisille 5.-6.-luokkalaisille jo toukokuussa 2017, mutta en saanut silloin hyödyllisiä tuloksia. Huomasin, että kysymyksen asetteluni ei ollut paras mahdollinen ja pyysin koululta, että pääsisin syksyllä pitämään uuden kyselyhetken. Se onneksi kävi koululle. Syksyn toiminnalliseen kyselyhetkeen osallistui 17 tyttöä, joista 15 oli maahanmuuttajataustaisia.

Pidin kevään liikuntatunnin kyselyhetken yksin, mutta syksyn liikuntatunnille sain mukaani Turun Tyttöjen Talon työntekijän. Tämä oli mielestäni hyvä ratkaisu, koska kevään kyselyhetken epäonnistumiseen vaikutti se, että en saanut yksin pidettyä osallistujien levottomuutta hallinnassa. Kevään kyselyä peilaten suunnittelimme kysymykset (ks. Liite 3) ja kyselyhetken kulun uudelleen. Ennen liikuntatuntia oppilaiden

vanhemmille oli koulun kautta lähetetty mahdollisimman selkeä suomenkielinen viesti, jossa kerroin, mistä aiheesta aion puhua tyttöjen kanssa ja että teen tutkimusta opinnäytetyöhöni. Vanhemmille on hyvä lähettää tiedote tutkimuksen aiheesta. Heillä tulee olla oikeus kieltää lapsen osallistuminen, jos esimerkiksi aihe on lapselle liian arka. (Aarnos 2015, 165.)

Olin kirjoittanut kysymykset ja vastausvaihtoehdot isoille pahveille ja kiinnitin ne liikuntasalin seinälle. Kävimme liikuntatunnin alussa tyttöjen kanssa nimikierroksen ja kerroin, miksi olimme vierailemassa tunnilla. Kävimme myös läpi, mitä vapaa-aika ja harrastukset tarkoittavat, jotta heillä ei olisi epäselvyyttä siitä, mitä tarkoitin. Jaoimme tytöille kynät ja jokaiselle oman lapun jossa oli satunnainen kirjain. Kutsuin tätä heidän ”agenttinimekseen”. Yritin kirjainten avulla pitää vastaamisen anonyyminä. Luin jokaisen kysymyksen ja vastausvaihtoehdot ääneen ja varmistin, että kaikki olivat ymmärtäneet kysymyksen. Sen jälkeen annoin oppilaille luvan mennä kaikki samaan aikaan vastaamaan oikean pahvin kohdalle. Heidän tuli sitten kirjoittaa kirjaimensa pahville haluamansa vastauksen kohdalle. Lopuksi palkitsin osallistujat pienillä herkuilla.

4.3 Ammattilaisten haastattelut

Kolmanneksi aineistonhankintamenetelmäksi valitsin nuorisotyön ammattilaisten teemahaastattelut. Halusin saada monikulttuurisen nuorisotyön ammattilaisilta näkökulmia toiminnan maineen tärkeyteen sekä selvittää, minkälaisia haasteita he ovat kokeneet omassa toiminnassaan. Tein haastattelurungon (ks. Liite 4) teemojen pohjalta samalla tavalla kuin kävijöiden teemahaastatteluissa. Teemoihin kuuluivat mm. tyttöjen ja vanhempien tavoittaminen ja siihen liittyvät haasteet, toiminnan maine sekä tytöille tarjottava toiminta. Sain haastateltavilta luvan nauhoittaa haastattelut ja käyttää heidän nimeään opinnäytetyössäni.

Haastattelin kolmea ammattilaista, joista kahta haastattelin heidän työpaikallaan ja yhtä puhelimen välityksellä. Helsingin Tyttöjen Talolta haastattelin Sophia Wekesaa, joka on kulttuurisensitiivisen tyttötyön vastaava ohjaaja. Haastattelu tehtiin puhelinhaastatteluna, koska minun ei ollut mahdollista matkustaa Helsinkiin tekemään haas-

tattelua. Varissuon nuorisotalolla haastattelin Joonas Tuomista, joka on nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja. Lisäksi kävin haastattelemassa Halisten nuorisotila Huudin nuoriso-ohjaajaa Anu Leppästä.

Valitsin Helsingin Tyttöjen Talon työntekijän haastatteluun, koska halusin saada tutkimukseen näkökulmaksi myös toisen Tyttöjen Talon kokemuksia. Sainkin haastattelusta paljon aineistoa, koska aihe on tärkeä Helsingin Tyttöjen Talolle. Halisten nuorisotilan valitsin haastatteluun, koska Halinen on myös Varissuon tavoin erittäin monikulttuurinen Turun asuinalue. Lisäksi olin kuullut, että heillä oli jossain vaiheessa ollut eriytettyä toimintaa tytöille. Sain haastattelusta paljon tietoa erilaisista haasteista, jotka liittyvät tyttöjen tavoittamiseen. Halusin haastatella Varissuon nuorisotalon työntekijää, jotta saisin toisen Varissuolaisen toimijan näkökulmaa tyttöjen kanssa tehtävään työhön. Sain tästä haastattelusta vähemmän aineistoa, koska uusien tyttöjen tavoittaminen ei tällä hetkellä tuntunut olevan prioriteetti Varissuon nuorisotalolla. Lisäksi henkilö, joka olisi tiennyt hieman enemmän tyttöjen kanssa tehdystä työstä, ei päässyt paikalle.

4.4 Analysointimenetelmät ja tutkimuksen luotettavuus

Aloitin aineistojen analysoinnin litteroimalla eli kirjoittamalla auki haastattelut sanatar-kasti (Ojasalo ym. 2015, 107). Litteroinnin jälkeen teemoittelin haastattelut eli etsin aineistosta ilmiöitä ja asioita, jotka olivat yhteisiä haastateltaville. Ilmiöt liittyivät pääasiassa haastattelun teemoihin, mutta mukana oli myös haastateltavilta nousseita yllättäviä asioita. (Mt. 110.) Etsin myös ilmiöistä poikkeamia, koska pelkkien säännönmukaisuuksien etsiminen ei ole aina riittävää (Ojasalo ym. 2015, 111). Analysoin toiminnallisen kyselyhetken aineiston syöttämällä sen internetissä toimivaan Webropol-kyselytyökaluun. Pystyin sen avulla analysoimaan koululaisilta keräämääni aineistoa sekä tarkastelemaan yksittäisten oppilaiden vastauksia ja niiden riippuvuutta toisiinsa. Lopuksi yhdistin kyselyhetkestä saamiani tuloksia haastattelun analyysistä nousseisiin teemoihin ja vertasin niitä keskenään.

Haastateltavan ja haastattelijan vuorovaikutuksesta on yleensä hyötyä kyselyissä, jotka tehdään yhdessä ja ne käsittelevät tietopohjaa. Kontakti saattaa myös vaikuttaa

haastateltavaan negatiivisesti ja vääristää vastauksia, jos kysymykset ovat arkaluonteisia. (Ojasalo ym. 2015, 121.) Perhettä käsittelevät kysymykset saattoivat olla joillekin liikuntatunnille osallistuneista tytöistä arkoja asioita. Lisäksi vastauksiin saattoi vaikuttaa vääristävästi se, että tytöt vastasivat yhdessä kysymyksiin. Painetta tietynlaisiin vastauksiin saattoi luoda se, että tytöt näkivät toistensa vastaukset ja eivät halunneet erottua joukosta vastaamalla eri tavalla kuin muut. Samaan aikaan kysymyksiin vastaaminen aiheutti myös sen, että en ehtinyt tarkkailemaan, vastasivatko kaikki oppilaat oikein. Tästä syystä sain joitakin virheellisiä vastauksia, joissa yksittäinen henkilö oli valinnut liian monta vastausvaihtoehtoa kysymykseen, jossa piti valita vain yksi vaihtoehto. Karsin kuitenkin nämä kaikki pois tuloksista. Tämän takia vastaajien määrä vaihtelee välillä analysointiluvussa.

Mielestäni sekä haastateltavien että kyselyhetkeen osallistuneiden oppilaiden määrä oli liian pieni, jotta opinnäytetyön tuloksia voitaisiin luotettavasti yleistää kovin pitkälle. Vaikka haastatteluissa aineiston määrä ei korvaakaan laatua, olisin silti toivonut saavani muutaman haastattelun lisää Varissuon Tyttöjen Talon kävijöiltä. En usko, että haastattelut saavuttivat saturaatiopistettä, jossa uudet haastattelut eivät olisi tuottaneet tutkimukselle mitään oleellista uutta tietoa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 111.) Olin kuitenkin tyytyväinen asiantuntijahaastatteluiden määrään, koska halusin niillä saada erilaisia näkökulmia tyttöjen osallistumiseen ja osallistumattomuuteen. Koin, että saavutin tämän tavoitteen.

5 TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI

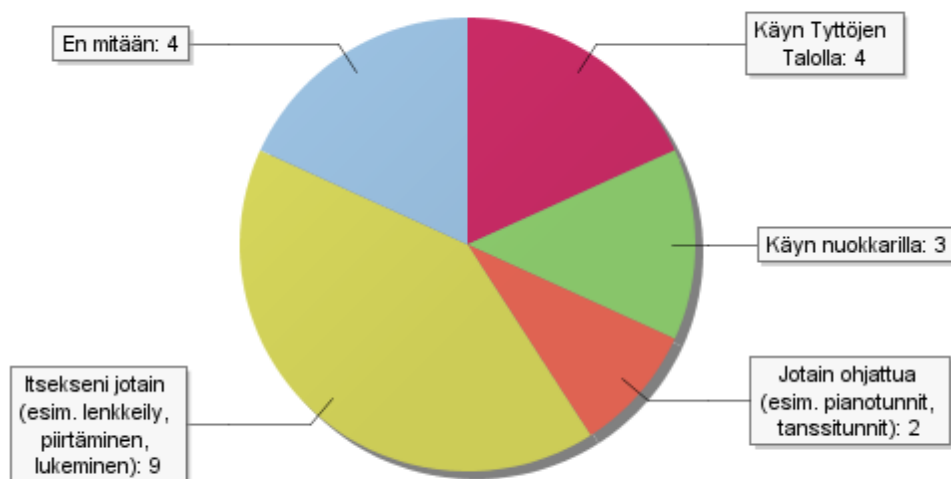
Käyn tässä luvussa läpi kehittämistyön menetelmistä syntyneitä tuloksia ja analysoin niitä teemoittain. Käsittelen eri menetelmistä syntyneitä tuloksia sekaisin teemojen alla. Teemat valikoituivat haastatteluissa käyttämieni aiheiden sekä tietopohjan mukaan.

5.1 Tyttöjen vapaa-aika

Ensimmäisenä teemana käsittelen sitä, miten Varissuolaiset tytöt viettävät vapaa-aikaansa. Kysyin 5.-6.-luokkalaisilta tytöiltä liikuntatunnilla, kuinka usein he viettävät koulun jälkeen loppuillan kotona, käyvät harrastuksissa tai tekevät jotain muuta esimerkiksi näkevät kavereitaan. Käsittelin vapaa-aikaa koulun jälkeisenä toimintana, koska ajattelin sen selventävän vapaa-ajan käsitettä tytöille. Liikuntatunnin kyselyhetkeen osallistuneista tytöistä yli puolet (9/17) sanoi olevansa koulun jälkeen kotona loppuillan 4-5 kertaa viikossa. Vastaajista kolme kuitenkin sanoi, että he tekevät kaikkia edellä mainittuja asioita 4-5 kertaa viikossa. He eivät siis todennäköisesti ymmärtäneet kysymyksiä tai heidän aikataulunsa vaihtelevat paljon viikoittain. Seitsemän tytöistä (7/17) sanoi, ettei ole koskaan kotona loppuiltaa koulun jälkeen. Noin kolmasosa tytöistä (6/17) kävi harrastuksessa kerran viikossa ja saman verran tyttöjä ei käynyt viikolla kertaakaan harrastuksessa. Harrastuksiksi laskettiin myös nuorisotilalla ja Tyttöjen Talolla käyminen.

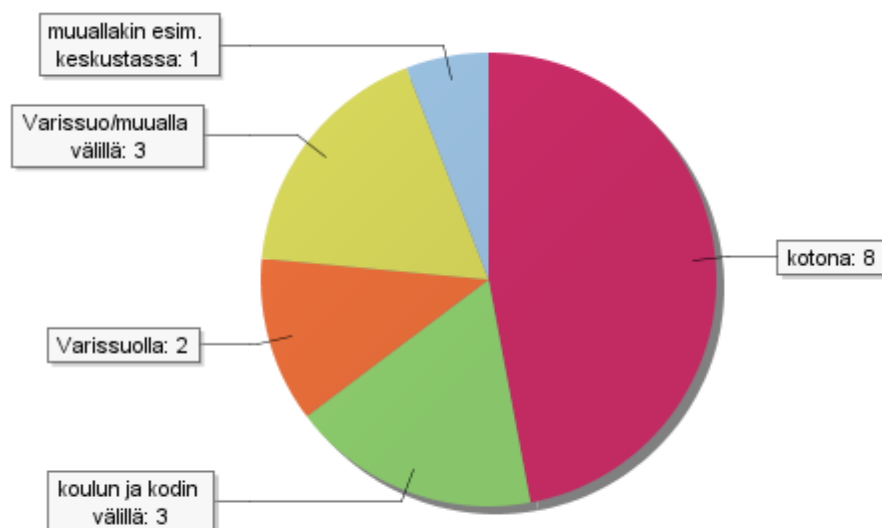
Kysyin liikuntatunnilla tytöiltä myös, mitä he harrastavat (ks. Kuvio 1). Tytöt saivat valita useita eri harrastuksia. Neljä tyttöä (4/17) ei harrasta mitään ja yli puolet tytöistä (9/17) harrastaa itsekseen jotain. Yksi neljästä Varissuon Tyttöjen Talolla kävijästä harrastaa jotain ohjattua. Itsekseen harrastajista yksi käy myös Tyttöjen Talolla ja nuorisotilalla. Kävijöiden haastatteluissa kävi myös ilmi, että tytöt eivät Tyttöjen Talon lisäksi harrasta mitään ohjattua. Kotona kuitenkin tanssitaan ja leivotaan ja uimahallilla käydään uimassa. Omissa tuloksissani näkyy siis sama kuin tutkimushankkeessa *Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen*: Vaikka nuoret eivät käykään välttämättä ohjatussa toiminnassa, ei se tarkoita, että heillä ei

olisi ollenkaan harrastuksia (Honkasalo & Harinen & Anttila 2007, 22). Neljästä tytöstä, jotka käyvät Tyttöjen Talolla, kolme käy myös nuorisotilalla. Haastattelussa yksi Tyttöjen Talon kävijöistä sanoi tietävänsä tyttöjä, jotka eivät saa käydä Tyttöjen Talolla. Tämä tarkoittaa, että Varissuon Tyttöjen Talon toiminta ei välttämättä tavoita niitä tyttöjä, joille olisi tärkeää, että toiminnassa on vain tyttöjä.

Kuvio 1. Mitä harrastat?

Liikuntatunnilla pyysin tyttöjä pohtimaan, missä heidän on huoltajiensa mielestä turvallista liikkua. Lattialla oli hyppynaruista tehty ympyrä, jonka sisällä oli rinkejä, jotka kuvastivat eri alueita. Ympyrän keskimmäinen piste kuvasti kotia, sitä seuraava koulun ja kodin väliä, sitä seuraava Varissuota ja uloimmaisina rinki kuvasti kaikkia muita mahdollisia alueita Varissuon ulkopuolella, esim. Turun keskustaa. Tytöt asettivat sitten merkin oikean alueen kohdalle. Kolme tyttöä asetti merkkinsä Varissuon ja muiden mahdollisten alueiden väliin. Melkein puolet tytöistä (8/17) sanoivat, että vanhempien mielestä heidän on turvallisinta olla vain kotona (ks. Kuvio 2). Tietenkin 5.-6.-luokkalaiset ovat vielä nuoria, joten on ymmärrettävää, että vanhemmat eivät välttämättä pidä keskustassa liikkumista turvallisena. Syynä voi myös olla Isotalon (2015, 222–223) mainitsema vanhempien käsitys siitä, että kaupungilla liikkuminen päämäärättömästi ei ole sopivaa. On kuitenkin yllättävää, että kodin ja koulun väliä ei nähty kovinkaan turvallisena.

Kuvio 2. Minun on turvallista liikkua vanhempieni mielestä...

Kun kysyin haastattelussa kävijöiltä, missä he viettävät Tyttöjen Talon lisäksi aikaa, kaikki kolme sanoivat olevansa kavereidensa kanssa jossain muualla kuin kotona. Suurimmaksi osaksi aikaa vietetään ulkona puistoissa tai kaupassa, paitsi talvella ollaan sisällä. Yleensä kavereiden kanssa liikutaan Varissuolla tai sen lähialueilla. Yksi haastateltavista sanoi käyvänsä kavereiden kanssa myös Turun keskustassa. Jotkut tytöistä siis oleilevat ulkona kavereidensa kanssa. Voi myös olla, että tyttöjen toiminta ja se, mitä vanhemmat pitävät turvallisena eivät kohtaa. Kuitenkin vanhempien mielipide vaikuttaa varmasti tyttöjen liikkumiseen jossain määrin. Niistä työistä, jotka vastasivat vanhempiensa pitävän kotia tai kodin ja koulun väliä turvallisimpana, myös noin puolet (5/11) sanoivat olevansa kotona suurimman osan viikosta ja harrastavansa itsekseen jotain.

5.2 Vanhemmille tärkeät asiat vapaa-ajan toiminnassa

Kysyin haastattelussa kävijöiltä, minkälaista toimintaa Tyttöjen Talolla he arvelivat vanhempiensa arvostavan. Halusin tällä selvittää, josko tietynlaisen toiminnan tarjoamisella voitaisiin vaikuttaa siihen, että vanhemmat mahdollistaisivat tyttöjen osallistumisen toimintaan. Tytöt kertoivat, että heidän äitejään kiinnostavat opiskelu sekä se, että tyttö oppii tekemään ruokaa. Tytöt eivät osanneet sanoa varmasti, mutta ar-

velivat, että vanhemmat pitivät siitä, kun talolla oli tehty esimerkiksi ruokaa tai askarreltu, josta on voinut viedä kotiin jotain konkreettista. Itse tehtyjen asioiden vieminen kotiin on myös viestintää perheen ja toiminnan välillä.

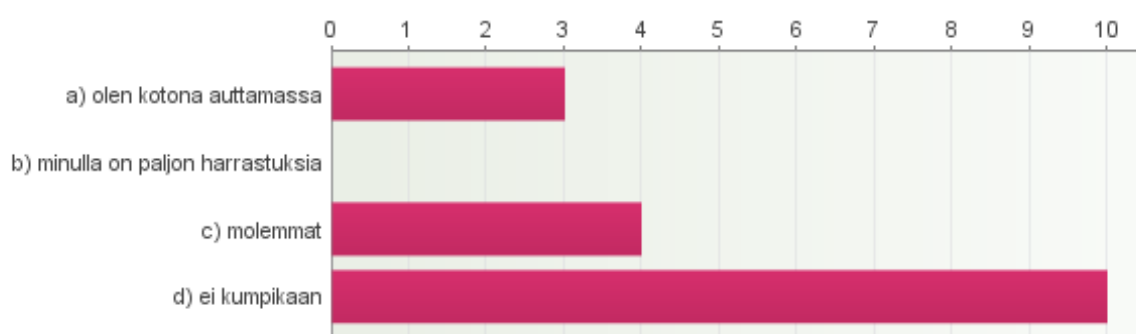
Talon kävijöiden haastatteluissa yksi tyttö kertoi, että hänen äitinsä pitää siitä, että toiminta on tarkoitettu vain tytöille. Kahdesta muusta haastateltavasta kummatkin ajattelivat, että vanhemmille ei ole väliä onko toiminnassa vain tyttöjä, mutta toinen arveli vanhempien kuitenkin arvostavan sitä. Syyksi hän sanoi sen, että vanhemmat tietävät, että pojat voivat kiusata tyttöjä. Tytöt eivät siis itse näe Tyttöjen Talon merkitystä tärkeänä vai niille tytöille, joilla on kulttuurin puolesta rajoitteita. Liikuntatunnilla olleista tytöistä noin kolmasosa (6/17) sanoi, että perheelle on tärkeää, että toiminnassa on vain tyttöjä. Eriytetylle tyttötyölle on siis paikkansa Varissuolla.

Tytöistä, joiden perheelle on tärkeää, että harrastustoiminnassa on vain tyttöjä, neljä sanoi viettävänsä koulun jälkeen kotona loppuillan 4-5 kertaa viikossa. Näistä kuudesta työstä viisi harrastaa itsekseen jotain ja yksi käy nuorisotilalla sekä Tyttöjen Talolla. Tämä siis tarkoittaa, että suurin osa tytöistä, joiden vanhemmille on tärkeää, että toiminnassa on vain tyttöjä, ei kuitenkaan käy Tyttöjen Talolla. Näiden tulosten perusteella ei vielä voi tietää, miksi nämä tytöt eivät käy Tyttöjen Talolla tai harrasta muutenkaan mitään ohjattua. Tuloksella ei välttämättä ole mitään tekemistä vanhempien kontrollin kanssa. Syitä voivat olla esimerkiksi se, että tyttöjä ei itse kiinnosta Tyttöjen Talon toiminta tai he harrastavat vain mieluummin yksin kotona. Viisi tytöistä, joiden perheelle on tärkeää, että toiminnassa on vain tyttöjä, sanoi myös, että perheelle on tärkeää toiminnan maksuttomuus. Ylipäätään kaikista tytöistä kuuden perheelle oli tärkeää, että toiminta ei maksa mitään.

Leppänen kertoi asiantuntijahaastattelussa, että tyttöjen osallistumiseen vaikuttaa myös nuorisotilan ikähaitari. He olivat huomanneet, että alle 15-vuotiaiden kanssa vanhempia ei haitannut, että tytöt ja pojat ovat sekaisin. Nuorisotilan perustoiminnan ikähaitari on 12–18-vuotta, minkä Leppänen arvelee vaikuttavan siihen, että jotkut eivät välttämättä halua päästää tyttäriään toimintaan. Toiminnassa on myös huomattu, että tyttöjen tullessa murrosikään heidän maineensa merkitys korostuu. Vanhemmat ottavat vakavammin sen, missä tyttö liikkuu ja yrittävät pitää tytön mainen hyvänä. Lisäksi hän toteaa, että vanhemmat saattavat luulla, että nuorisotila on tarkoitettu

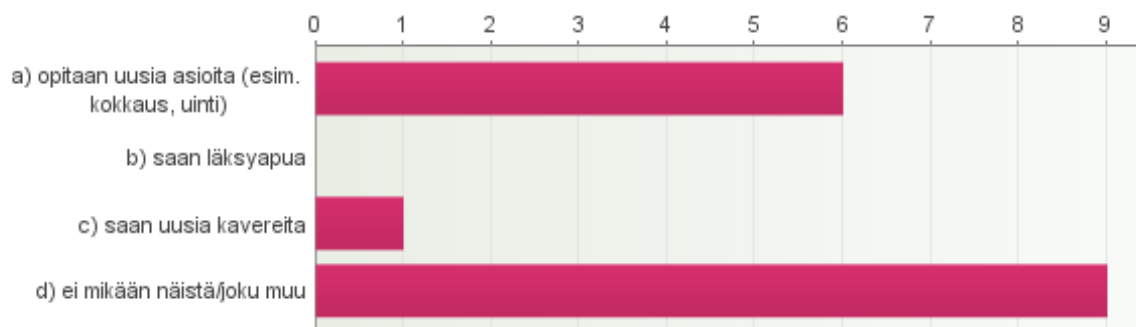
vain pojille. Nämä ovat samanlaisia asioita, joita Isotalo (2015, 278–279 & 222) toi esille tutkimuksessaan.

Kysyin tytöiltä, miten he arvelevat, että heidän perheensä toivoo heidän viettävän vapaa-aikaansa (ks. Kuvio 3). Kukaan tytöistä ei ajatellut, että perhe pitää harrastamista tärkeimpänä asiana. Kolme tyttöä sanoi, että kotona auttaminen on perheelle tärkeintä. Neljä arveli, että molemmat asiat ovat perheelle tärkeitä. Yli puolet tytöistä kuitenkin vastasivat, ettei kumpikaan asia ole vanhemmille tärkeää. On myös mahdollista, että tytöt valitsivat tämän vastausvaihtoehdon, jos he eivät olleet varmoja vanhempiansa mielipiteestä. Vastauksissa näkyy se, että maahanmuuttajaperheissä ei välttämättä nähdä harrastamista tai vapaa-aikaa niin tärkeänä kuin suomalaisessa kulttuurissa (Honkasalo & Harinen & Anttila 2007, 22).

Kuvio 3. Perheelleni on tärkeää, että vapaa ajallani...

Kun kysyin haastattelussa, kannustavatko vanhemmat harrastuksiin, yksi tytöistä ajatteli, että vanhemmilla ei ole väliä sillä käykö hän harrastuksissa. Hän kuitenkin lisäsi, että luulee äidin pitävän enemmän siitä, kun hän on kotona. Syyksi hän kertoi, että se liittyy jotenkin kulttuuriin ja että tytöt eivät saa hänen kulttuurissaan olla paljon ulkona. Haastateltava siis tiesi, että kyseessä on jonkinlainen kulttuuriero, mutta ei osannut perustella sitä enempää. Toinen haastateltava taas ajatteli, että vanhemmat pitävät harrastuksia hyvänä, jotta hän ei olisi koko ajan kotona.

Kuvio 4. Perheelleni on kaikkein tärkeintä, että harrastuksessani...

Kysyin tytöiltä liikuntatunnilla, mitä heidän perheensä pitää tärkeänä heidän harrastuksessaan (ks. Kuvio 4). Vastajia on tässä kysymyksessä vain 16, koska yksi osallistujista valitsi kaksi vastausvaihtoehtoa. Jouduin poistamaan hänen vastauksensa kokonaan välttääkseni virheellistä analyysia. Yli kolmasosa vastanneista tytöistä (6/16) sanoi, että perheet pitivät uusien asioiden oppimista tärkeimpänä. Tämä tulisi siis ottaa huomioon toimintaa suunniteltaessa. Suurin osa tytöistä kuitenkin sanoi, ettei uusien asioiden oppiminen, läksyapu tai uusien kavereiden saaminen ole perheessä tärkeää. Tästä voi päätellä, että joko tytöt eivät tiedä perheen mielipidettä tästä asiasta tai perheille harrastaminen ei ole ylipäätään tärkeää.

Kaikki haastateltavat kävijät sanoivat itse pitävänsä siitä, kun Tyttöjen Talon kanssa tehdään retkiä. Yksi tytöistä sanoi, että vanhemmat eivät päästä sellaisille retkille, jossa ollaan yötä poissa. Sama tyttö kertoi, että he eivät perheensä kanssa käy yhdessä missään. Hän koki, että Tyttöjen Talo on tässä suhteessa pelastava voima. Tyttöjen Talo ja retket, joissa näkee Suomea, merkitsevät siis selkeästi tälle kävijälle paljon. Hänellä on kuitenkin joitain rajoitteita siinä, millaisille retkille vanhemmat hänet päästävät. Olisi siis tärkeää ottaa tällaiset rajoitteet huomioon, vaikka ulospäin näyttäisi, että ne eivät koske suurinta osaa tytöistä.

5.3 Tarjottavan toiminnan maineella on merkitystä

Ammattilaisten haastatteluissa kaikki olivat sitä mieltä, että paikan ja itse toiminnan maineella on enemmän tai vähemmän merkitystä. Yhdelläkään paikalla ei kuitenkaan

ollut varmaa tietoa siitä, minkälainen maine heidän toiminnallaan on. Syyksi arveltiin sitä, että toiminta on vielä niin uutta, että paikkaa ei vielä tunneta.

Wekesan mielestä maine on tärkeä asia, mutta hänen mukaansa on enemmän kyse sosiaalialan yleisestä maineesta ja siitä, onko toiminta sellaista, mihin halutaan osallistua. Hän lisää, että sosiaalialalla tehdään paljon sellaista työtä, jossa nuoret joutuvat omien kulttuuriensa edustajiksi ja heidän persoonansa typistetään. Wekesa kertoi, että hänelle herää omassa työssään usein suojeluvaisto tyttöjä kohtaan, kun ulkopuoliset ottavat yhteyttä ja haluavat monikulttuurisia tyttöjä omiin projekteihinsa. Hän huomauttaa, että vanhemmista tuntuu varmasti samalta. Wekesa korostaa, että on tärkeää tuoda esiin sitä, että omassa toiminnassa tällaista ei tapahdu ja, että rasismiin todella puututaan.

Leppänen esittää, että työntekijän maineen lisäksi nuorisotilojen yleinen maine vaikuttaa siihen, että tyttöjä ei välttämättä haluta päästää mukaan toimintaan. Isotalo (2015, 222) esitti tutkimuksessaan, että vanhemmat eivät halua päästää tyttäriään nuorisotalolle tiedonpuutteen vuoksi. Vanhemmilla saattaa olla tietynlainen mielikuva paikasta sen perusteella, mitä muuta toimintaa tilassa tarjotaan. Wekesa kertoi, että Helsingin Tyttöjen Talolla tehdään muun toiminnan lisäksi seksuaaliväkivaltatyötä. Tämän seurauksena jotkut vanhemmat luulevat, että siellä tehdään vain siihen liittyvää työtä. Jotkut myös luulevat, että talolla käy vain raiskattuja tyttöjä. Tämä ongelma ei kuitenkaan ole ollut mitenkään kulttuurisidonnainen vaan yleinen kaikkien vanhempien keskuudessa.

Maahanmuuttajataustaisilla perheillä voi usein olla huono kuva nuorisotiloista (Isotalo 2015, 222). Halusin selvittää, minkälainen mielipide Varissuon Tyttöjen Talosta vallitsee sekä tyttöjen että vanhempien keskuudessa. Maine voi syntyä vain, jos toiminnan olemassaolosta tiedetään. Liikuntatunnin seitsemästätoista työstä kaikki olivat kuulleet Tyttöjen Talosta. Haastattelussa yksi kävijöistä kertoi, että koulussa opettajat mainostavat Tyttöjen Taloa oppilaille. Kävijät myös kertovat nuoremmille oppilaille talosta ja sen toiminnasta. Varissuon kouluissa Tyttöjen Talo on siis varmasti hyvin tiedossa sekä oppilaiden että opettajien keskuudessa.

Oppilaista suurin osa (10/17) sanoi, että heidän perheensä ajattelee Tyttöjen Talosta hyvää. Kolme sanoi, että perhe ajattelee sekä hyvää että huonoa ja neljä sanoi, että perhe ei ajattele Tyttöjen Talosta mitään. Yksikään oppilaista ei kuitenkaan sanonut, että perhe ajattelee toiminnasta pelkästään huonoa. Tämän perusteella voidaan esittää, että talolla on melko hyvä maine niiden keskuudessa, jotka tietävät sen olemassaolosta. Myös kävijöiden haastatteluissa tytöt arvioivat, että vanhemmilla on hyvä mielikuva talosta. Yksi tyttö sanoi, että vanhemmat pitävät taloa turvallisena paikkana. Toinen arveli vanhempiensa pitävän taloa hyvänä, koska muuten hän olisi kaiken aikansa kotona, paitsi silloin kun kävisi kavereidensa luona. Tytöt itse kokivat talon paikkana, jonne saa tulla tekemään kaikkea, mitä he ikinä haluavat. Taloa kuvailtiin mukavaksi ja turvalliseksi paikaksi, jossa myös oppii asioita. Ohjaajia taas pidettiin iloisina, ystävällisinä ja avuliaina.

Kysyin Varissuon Tyttöjen Talon kävijöiltä, ovatko he joskus käyneet Varissuon nuorisotalolla ja minkälainen paikka se on. Halusin tietää mitä tytöt ovat mieltä jostain toisesta nuorisotyön muodosta Varissuolla. Kaksi haastateltavista olivat käyneet nuorisotalolla, mutta sitä pidettiin hyvin erilaisena paikkana verrattuna Tyttöjen taloon. Toinen kertoi, että siellä on paljon poikia ja vanhempia nuoria ja toinen sanoi, että siellä on liikaa ihmisiä ja meteliä. Myös tyttö, joka ei ollut käynyt nuorisotalolla sanoi, että hänestä tuntuu, että siellä on liikaa poikia ja vanhempia nuoria.

Haastatteluissa yksi kävijä kertoivat arvelevansa, että tytöille on oma talo, koska pojat saattavat kiusata tyttöjä ja riehua. Toinen ajatteli, että olisi paikka, jossa tytötkin saavat olla yksin ja tehdä ”tyttöjen juttuja”, koska yleensä melkein kaikki muu toiminta on poikien kanssa yhteistä. Kolmas haastateltavista arveli, että talo on sitä varten, että uskovaisille tytöille, joille vanhemmat sanovat, ettei huivia saa ottaa poikien edessä pois, olisi joku paikka. Hän kertoi tietävänsä, että ”omassa maassa” on ihmisiä, joille se on tärkeää. Yksi haastateltavista tytöistä siis näki Tyttöjen Talon hyödyn uskonnollisesta näkökulmasta.

5.4 Perheiden tavoittaminen ikuisena ongelmana

Kaikissa asiantuntijahaastatteluissa kävi ilmi se, että sekä tyttöjen, että vanhempien tavoittaminen on ikuinen haaste nuorisotyössä. Halisten nuorisotilan työntekijät tiedostavat, että alueella on tyttöjä, joita ei tavoiteta. He ovat myös pohtineet, mitä asialle voisi tehdä, koska tyttöjä halutaan toimintaan lisää. Tytöt tavoitetaan kaikesta huolimatta yläkoululla pidettävässä koulupäivystyksessä, jonne tytöt tulevat mielellään juttelemaan ohjaajien kanssa. Heitä ei kuitenkaan saada tulemaan nuorisotilalle. Varissuon nuorisotalolla tyttöjä oli saatu mukaan toimintaan, kun talolle oli palkattu naispuolinen työntekijä. Tuominen esittää, että tyttöjen osallistumiseen vaikuttaa se, onko ohjaaja nainen vai mies. Lisäksi hän huomauttaa, että toiminnan pitää kuitenkin olla mielekästä, jotta nuoret tulevat sinne.

Halisten nuorisotilalla oli tarjottu NMKY:n järjestämää tyttötoimintaa, mutta se ei tuntunut tavoittavan tyttöjä. Syyksi arveltiin sitä, että toiminnan ohjaajat eivät olleet tytöille tuttuja. Leppänen toteaa, että tyttöjä olisi mahdollista saada lisää toimintaan tarjoamalla heille eriytettyä toimintaa. He eivät kuitenkaan itse pysty tekemään sitä, koska heidän tulee tarjota toimintaa tasapuolisesti kohderyhmällensä. Tilaa voidaan kuitenkin vuokrata muille toimijoille, jotka tekevät eriytettyä toimintaa tytöille. He voivat myös pitää tyttöjen iltoja. Koska tavoitteena on saada tytöt mukaan nuorisotilan avoimeen toimintaan, tulisi tilan työntekijöiden kuitenkin olla mukana tyttötoiminnassa. Tytöt voisivat näin tutustua ohjaajiin ja mahdollisesti rohkaistua tulemaan muuhunkin toimintaan. Varissuon nuorisotilalla oli myös kokeiltu tytöille eriytettyä toimintaa, mutta samat tytöt kävivät sekä kaikille avoimessa toiminnassa että tyttöjen toiminnassa, joten se lakkautettiin.

Kysyin Varissuon Tyttöjen Talon kävijöiltä, miten he itse olivat löytäneet mukaan toimintaan. Kävijät kertoivat haastatteluissa, että he olivat kuulleet Varissuon Tyttöjen Talosta, kun työntekijät olivat järjestäneet tarjoiluja, jakaneet mainoksia tapahtumissa tai kaverit olivat kertoneet heille siitä. Yksi kävijöistä myös luuli aluksi, että talo on tarkoitettu joillekin tietynlaisille tytöille, eikä se ole avoin kaikille. Hän ei osannut sanoa, mistä tällainen mielikuva oli tullut. Tämä mielikuva muistuttaa väärinymmärrystä, mikä joillakin vanhemmilla on Helsingin Tyttöjen Talon toiminnasta. Olisi siis tärkeää yrittää viestittää perheille paikkansa pitävää tietoa toiminnasta.

Kävijät kertoivat, että he seuraavat itse taloa eri sosiaalisissa medioissa, mutta vanhemmat eivät. Sosiaalinen media voisi olla hyvä tapa levittää tietoa talon toiminnasta, mutta se ei vaikuttanut olevan sellainen viestinnän muoto, jota tyttöjen vanhemmat löytäisivät. Ainoa viestintä, mitä vanhemmat siis saavat suoraan talolta, ovat erilaiset lupalaput ja tiedotteet sekä toiminnassa valmistetut asiat kuten leivonnaiset ja käsitöet.

Vanhempien tavoittaminen ja toiminnan avaaminen heille nähtiin tärkeäksi osaksi sitä, että tytöt saadaan mukaan toimintaan. Kaikki ammattilaiset kertoivat, että he pitävät avoimien ovien päiviä vanhemmille, jolloin vanhemmat pääsevät näkemään minkälaista toimintaa heillä on. Haastateltavat kuitenkin sanoivat, että tällaisiin vanhemmille tarkoitettuihin tapahtumiin ei olla ikinä saatu suuria määriä osallistujia. Helsingin Tyttöjen Talolla pidetään ikärajatonta Women of Colour -iltaa, joka on tarkoitettu vain värillisille naisille ja ideana on, että myös nuoremmat tytöt voivat tulla katsomaan toimintaan. Tapahtumalla on kuitenkin tavoitettu tietynlaiset aktiiviset vanhemmat, joilla on myös aikaa.

Halisten nuorisotilalla tehtiin syksyllä myös yhteistyötä Opetuskoti Mustikan kanssa äideille ja lapsille tarkoitettavan syysriehan järjestämiseksi. Opetuskoti Mustikka tarjoaa maahanmuuttajanaيسille ja -lapsille toimintaa ja palveluohjausta (Sateenkaari Koto Oy 2017). Tarkoituksena olisi, että äidit tutustuisivat paikkaan ja kokisivat, että lapsen voisi päästää sinne rauhassa. Kaksi kävijää puhuivat pääasiassa vain äidistään, kun kysyin heidän vanhempiansa mielipiteistä. Lisäksi tuntui siltä, että äidin mielipiteistä tiedettiin enemmän kuin isän mielipiteistä. Tavoittamisessa voisikin tästä syystä olla hyvä lähteä liikkeelle äideistä. Opetuskoti Mustikan tapainen yhteistyökumppani, joka on ollut alueella pidempään, olisi varmasti myös hyödyllinen lisä toimintaan.

Tavoittamiseen liittyvät myös käsitteet, joita käytetään esimerkiksi mainonnassa. Wekesa huomauttaa, että kaikki eivät samaistu samoihin sanoihin. Joillekin monikulttuurisuus voi olla juuri oikea sana, kun taas toisille se voi aiheuttaa todella kielteisen reaktion. Tämä pätee varmasti myös vanhempiin ja siihen, miten he haluavat, että yhteiskunta näkee heidän lapsensa. Wekesa toteaa myös, että käytännön asioissa

kannattaa ottaa huomioon, että esimerkiksi joissain kulttuureissa ei kannata laittaa lupalappua vaan asian voi hoitaa soittamalla vanhemmalle. Tämä olisi varmasti mahdollista toteuttaa pienemmissä ryhmissä, mutta käytännössä se olisi mahdotonta toteuttaa joka retken kohdalla kaikkien kävijöiden vanhemmille.

Kaiken kaikkiaan vanhempien ja perheiden kanssa tehtävä työ vie aikaa ja on haastavaa. Wekesa kuvaili vanhempien kanssa tehtävää työtä sellaiseksi, mitä pitää tehdä yksi perhe ja tyttö kerrallaan. Hän lisää, että vanhemmat ja yhteisöt tulisi saada tietoisiksi toiminnasta. Käytännössä tämä voi olla mahdotonta, koska eri kulttuurien yhteisöjä on lukemattomasti. Varissuon kaltaisella pienemmällä asuinalueella tämä voisi kuitenkin olla mahdollista. Ongelmaksi jää yhteyden luominen eri yhteisöihin, joka voi olla hankalaa, jos työntekijöistä ei löydy yhteisön jäseniä.

6 TUOTOS

Käyn tässä luvussa läpi opinnäytetyöni tuotosta. Tuotos on suunnitelma siihen, miten Varissuon Tyttöjen Talon voisi viestiä toiminnasta vanhemmille, jotta tytön olisi mahdollista osallistua toimintaa. Kokosin suunnitelmaan keräämästäni aineistosta erityisesti tavoittamista koskevia huomioita sekä toimintaan liittyen asioita, jotka ovat tärkeitä tyttöjen perheille. Käytin myös tietoperustaa suunnitelmassa. Opinnäytetyöni tuotos löytyy kokonaisuudessaan liitteistä (ks. Liite 5).

6.1 Suunnitelman toteutus ja hyödyntäminen

Opinnäytetyöni tilaaja halusi, että opinnäytetyöni tuotos olisi suunnitelma siihen, miten vanhemmille tulisi viestiä, jotta tytön olisi mahdollista osallistua toimintaan. Tutkimuksen tulokset eivät kuitenkaan olleet mielestäni sellaisia asioita, joista olisin saanut tehtyä Varissuon Tyttöjen Talolle kattavan suunnitelman. Tarkka suunnitelma olisi voinut olla hyödyllinen, jos toimintaa oltaisiin vasta aloittamassa Varissuolla. Toimintaan on kuitenkin jo ehtinyt vakiintua tutkimuksesta nousseita hyviä käytäntöjä. Tein suunnitelman aluksi muistilistan muodossa ja esittelin sen tilaajalle. Muokkasin tuotosta vielä tilaajan pyynnöstä, jotta sitä voisivat hyödyntää myös muut nuorisoalan toimijat kuin Varissuon Tyttöjen Talon.

Tein suunnitelman lopulta tehtävälistan muotoon. Tämä toive tuli tilaajalta. Tuotos on tehtävälista asioista, joiden avulla tytöt on mahdollista saada mukaan toimintaan. Kokosin tehtävälistan Word-tiedostoon niin, että siihen voi merkata ne asiat, joita toiminnassa on tehty tyttöjen tavoittamiseksi. Tehtävälista alkaa niillä toiminnan sisällöillä, joista vanhemmat ja tytöt välittävät. Näitä toteuttamalla tyttöjen voidaan auttaa tyttöjä pääsemään mukaan vapaa-ajan toimintaan. Toinen osio käsittelee viestinnän tapoja ja sisältöjä. Olen listannut erilaisia tapoja tavoittaa perheitä sekä asioita, joita tulisi viestinnässä toteuttaa. Viimeisessä osiossa on pari huomautusta niistä asioista, joita toiminnassa ja viestinnässä tulisi välttää, jotta perheet hyväksyisivät toiminnan.

Tilaaaja tekee jo monia asioita, joita mainitsin tuotoksessa. Tämän takia tuotoksen hyödyntäminen tilaajan toiminnassa on epävarmaa. Tuotos voi kuitenkin toimia muistilistana niistä asioista, joita tulee ottaa huomioon viestinnässä ja toiminnassa. Tilaaja pystyy myös hyödyntämään tuotosta uusien työntekijöiden ja harjoittelijoiden perehdytyksessä. Lisäksi sitä voidaan käyttää erilaisissa kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisyyteen liittyvissä koulutuksissa, joita tilaaja pitää muille toimijoille. Tehtävälista ei ole tarkasti kirjoitettu vain Varissuon Tyttöjen Talolle ja siinä on myös hyvin yleisiä ohjeita. Sitä pystyvät tästä syystä hyödyntämään myös muut alan toimijat, jotka haluaisivat kehittää toimintaansa.

6.2 Suunnitelman sisältö

Ensimmäiseksi käsittelen suunnitelmassa sellaisen toiminnan tarjoamista, jonka vanhemmat hyväksyvät. Vanhemmille tärkeitä asioita toiminnan sisällössä ovat uusien asioiden oppiminen. Tämän takia toiminnassa on hyvä tarjota esimerkiksi ruoanlaittoa sekä käsitöitä. Maahanmuuttajavanhemmat eivät välttämättä näe päämäärätöntä oleskelua hyvänä tapana viettää vapaa-aikaa (Isotalon 2015, 222–223). Hyödyllistä toimintaa voisi olla myös opinnoissa auttaminen. Vaikka vanhemmat ajattelisivatkin myönteisesti toiminnasta, tytöt eivät välttämättä koe toimintaa kiinnostavaksi. Siksi onkin tärkeää kysyä myös tyttöjen mielipidettä toiminnan suunnittelussa.

Tyttöjen Talon kävijät pitävät retkistä, koska niillä pääsee näkemään muuta maailmaa. Jotta tytöt pääsisivät osallistumaan retkille, tulisi retkien suunnittelussa ottaa huomioon erilaiset esteet, joita työillä saattaa olla retkiin liittyen. Haastatteluissa nousi esille, että yksi tyttö ei saa tulla retkille, jos siellä ollaan yötä. Retkiä suunniteltaessa voitaisiin siis kysyä tytöiltä, mitkä asiat vaikuttavat siihen, että vanhemmat antavat luvan retkelle pääsyyn.

Seuraavana suunnitelmassa kerrotaan, miten toiminnasta tulisi viestiä vanhemmille. Olen listannut erilaisia tapoja tavoittaa perheitä sekä asioita, joita tulisi viestinnässä toteuttaa. Yllä mainittujen toiminnan sisältöjen mainostaminen on tärkeää, jotta vältetään väärinymmärryksiä toimintaan liittyen. Myös niiden asioiden mainostaminen, joita vanhemmat saattavat pitää tärkeinä, on hyvä pitää mielessä. Joillekin vanhemmille

oli tärkeää, että toiminnassa on vain tyttöjä. Pelkästään se, että tytöille tarjotaan eriytettyä toimintaa, ei kuitenkaan takaa sitä, että tytöt tulevat toimintaan.

Lisäksi mainosten kääntäminen eri kielille viestittää, että toiminnassa otetaan huomioon tyttöjen erilaiset taustat. Myös työyhteisön monikulttuurisuus viestittää, että toiminnassa ollaan avoimia kaikille kulttuureille. (Honkasalo & Souto 2008, 121.) Jos resursseja ei ole mainosten kääntämiseen tulisi mainoksissa käytetyn kielen olla ainakin mahdollisimman yksinkertaista ja selkeää suomea.

Jotta toiminta tulisi alueella tutuksi, olisi tärkeää tehdä yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa ja näkyä erilaisissa tapahtumissa. Halisten nuorisotilalla oli koettu hyödylliseksi yhteistyö sellaisen toimijan kanssa, jolla oli jo ennestään kontakteja alueella. Lisäksi työntekijöiden palkkaaminen, joilla on jo yhteyksiä alueella asuviin ja toimiviin yhteisöihin, voi helpottaa vanhempien tavoittamista. Myös erilaisten tapahtumien kuten avoimien ovien ja äitienpäiväkahvitusten järjestäminen on tärkeää, jotta vanhemmilla on mahdollisuus tutustua paikkaan itse. Näihin tapahtumiin ei välttämättä osallistu kovin suuria joukkoja vanhempia, mutta yhteyden luominen perheisiin on kuitenkin tärkeää. Omasta toiminnasta tiedottaminen perheille on tärkeää, koska nuorten liikkuminen riippuu paljon vanhemmista ja heidän kontrollistaan (Honkasalo ym. 2007, 20).

Viimeinen osio tuotoksessa käsittelee niitä asioita, joita toiminnassa ja viestinnässä tulee välttää. Wekesan haastattelusta nostan huomion siitä, miten vanhemmille tulee näyttää, että toiminnassa ei hyväksytä rasismia ja että siihen puututaan. Toiminnassa tulisi siis välttää projekteja, jotka asettavat tytöt uhrien asemaan tai näkevät heidät vain kansallisuutensa edustajina. Lisäksi on tärkeää, että omassa viestinnässä, kuten lehtihaastatteluissa, ei anneta tytöistä kuvaa uhreina. Myös tytöistä käytettäviä termejä tulee miettiä tarkkaan, koska väärä termi voi karkottaa toiminnasta sekä tyttöjä että vanhempia.

7 LOPUKSI

Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen tavoittaminen ja toimintaan mukaan saaminen on edelleen haaste nuorisotyössä. Tyttöjen tavoittamisessa täytyy ymmärtää nuoren ja perheen välistä suhdetta sekä viestiä toiminnasta myös vanhemmille. Vanhempien ja perheiden tavoittaminen on tärkeää, jotta tytöt saadaan mukaan toimintaan. (Honkasalo ym. 2007, 20). Perheiden tavoittaminen on kuitenkin vaikeaa ja vie aikaa. Opinnäytetyöni tuotos tarjoaa apua perheiden tavoittamiseen. Sellaisen toiminnan tarjoaminen, jonka vanhemmat hyväksyvät, voi auttaa tyttöjen mukaan pääsyä. Tämän kaltaisen toiminnan tarjoaminen ei kuitenkaan takaa sitä, että tytöt osallistuvat toimintaan. Jos tytöt eivät itse koe toimintaa mielenkiintoiseksi, he eivät osallistu siihen.

Keräämäni aineiston perusteella on totta, että Varissuolla asuvat maahanmuuttajataustaiset tytöt viettävät paljon aikaa kotona. Kovinkaan monella tytöllä ei myöskään ole ohjattua harrastusta. Heitä ei siis näy vapaa-ajan toiminnassa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että tytöt eivät tekisi vapaa-ajallaan mitään. He harrastavat itsekseen kotona sekä viettävät aikaa kavereidensa kanssa.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymys oli: Mitkä asiat vaikuttavat siihen, mahdollistavatko vanhemmat tytön osallistumisen toimintaan? Sain opinnäytetyölläni vastauksia tutkimuskysymykseeni. Tyttöjen mukaan moni vanhemmista pitää kotia ainoana turvallisen paikkana tytölle. Tämä voi siis olla yksi syy, miksi tyttöjä ei haluta päästää vapaa-ajan toimintaan. Oman tutkimukseni tuloksista en kuitenkaan pysty yleistämään, että tytöt viettävät tämän takia kaiken vapaa-aikansa kotona.

Ammattilaisten haastatteluiden perusteella perheiden toimintaan suhtautumiseen vaikuttaa se, onko paikalla hyvä maine. Tämän saavuttamiseksi on tärkeää yrittää tavoittaa vanhemmat ja jakaa oikeaa tietoa toiminnasta. Perheillä voi olla väärä kuva siitä, mitä toiminnassa tehdään. Tyttöjen mukaan vanhemmat myös arvostavat sitä, että toiminnassa opitaan uusia hyödyllisiä asioita. Kyselyhetkeen osallistuneiden tyttöjen vanhemmista kolmasosa pitää tärkeänä sitä, että toiminnassa on vain tyttöjä. Varissuon Tyttöjen Talon toiminnalle on siis tarvetta. Aineistoni mukaan suurin osa

näistä tytöistä ei kuitenkaan käy Tyttöjen Talolla. He voisivat kuitenkin mahdollisesti hyötyä Tyttöjen Talon toiminnasta. Näiden tyttöjen tavoittaminen vaatii lisää kehittämistyötä. On vaikea sanoa, onko vanhempien kontrolli se syy, miksi tyttöjä ole tavoitettu toimintaan. Syynä voi myös olla se, että toiminta ei kiinnosta tyttöjä. Aina vanhempien ja tyttöjen mielipiteet eivät siis kohtaa.

Opinnäytetyöni tilaaja pystyy hyödyntämään työtäni tulevissa rahoitushakemuksissa, joissa heidän tarvitsee perustella toimintansa tarvetta Varissuolla. Lisäksi opinnäytetyöstäni saatiin näyttöä Varissuon Tyttöjen Talon työntekijöiden hiljaiselle tiedolle siitä, että tytöt ovat paljon kotona. Opinnäytetyötäni pystyvät myös hyödyntämään muut nuorisotalon toimijat, jotka haluavat tavoittaa toimintaansa lisää maahanmuuttajataustaisia tyttöjä. Tilaaja oli samaa mieltä kanssani tuotoksen ja opinnäytetyön hyödynnettävyydestä.

Tilaajan palaute opinnäytetyöstä oli, että se tuo näkyväksi Varissuon erityisyyden nuorisotyön toimintaympäristönä sekä kulttuurisensitiivisen tyttötyön tarpeen. Kaikes-
sa suomalaisessa nuorisotyössä jollain tasolla pohditaan perheen vaikutusta nuoren kasvuun ja tulevaisuuteen, mutta monikulttuurisessa tyttötyössä vanhempien rooli osallistumisen mahdollistajina on kiistaton realiteetti. Opinnäytetyö myös tuo tilaajan mielestä perhetyön osaksi nuorisotyötä. Tilaaja sanoi, että tuotoksessa tulee esiin se, miten viestinnässä maahanmuuttajataustaisille perheille on otettava huomioon, että nuorisotyö on osa koko perheen kotoutumisen prosessia.

Opinnäytetyöni tuloksia ei kuitenkaan voi yleistää koskemaan kaikkia maahanmuuttajataustaisia perheitä, koska menetelmäni tavoittivat suppean osan kohderyhmästä. Jatkokehittämisenä Varissuon kouluilla voisi toteuttaa suuremman kyselyn, joka tavoittaisi enemmän tyttöjä. Lisäksi seuraavaksi Varissuolla voisi toteuttaa tutkimuksen, jossa kysytään suoraan vanhemmilta heidän mielipidettään opinnäytetyöni teemoihin. Näin voitaisiin selvittää kohtaavatko oman tutkimukseni tulokset vanhempien ajatusten kanssa. Tämä kaltainen tutkimus vaatisi kuitenkin paljon enemmän resursseja ja aikaa. Lisäksi tutkimuksen tekijöiden pitäisi ensin saada vanhempien luottamus, mikä voi olla haasteellista. Toivon kuitenkin, että jossain vaiheessa joku vastaa tähän haasteeseen.

LÄHTEET

- Aaltonen, Sanna 2011. Tytöt ja maine. Teoksessa Karoliina Ojanen, Heta Mulari & Sanna Aaltonen (toim.) Entäs tytöt. Johdatus tyttö tutkimukseen. Tampere: Vastapaino, 269-304.
- Aarnos, Eila 2015. Kouluun lapsia tutkimaan: Havainnointi, haastattelu ja dokumentit. Teoksessa Raine Valli & Juhani Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle (4. painos). Jyväskylä: PS-kustannus, 164-179.
- Björk, Hanna-Leena 2015. Missä olet, Maryam? Monikulttuuristen tyttöjen tavoittaminen Tampereen Tyttöjen Talo®: N toiminnan piiriin. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 1.11.2017. <http://www.urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015111516466>
- Eischer, Heli 2012. Kulttuurisensitiivinen tyttötyö. Teoksessa Suomen Setlementtiliitto ry Tyttötyön kansio. Helsinki: Suomen Setlementtiliitto ry, 46-55. Viitattu 1.11.2017. <http://setlementti-fi-bin.directo.fi/@Bin/a8793ac8236afa93288062916f5eca26/1496389837/application/pdf/965517/Tytt%C3%B6ty%C3%B6n%20kansio.pdf>
- Emma & Elias 2017. Emma & Elias / Verkosto / Turun Tyttöjen Talon Pikkusisko-projekti. Viitattu 6.10.2017. <https://www.emmaelias.fi/verkosto/turun-tyttojen-talon-pikkusisko-projekti/>
- Honkasalo, Veronika & Harinen, Päivi & Anttila, Reetta 2007. Yhdessä vai yksin erilaisina? Monikulttuuristen nuorten arkea, ajatuksia ja ajankäyttöä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 15. Viitattu 9.11.2017. <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/erilaisina.pdf>
- Honkasalo, Veronika & Souto, Anne-Mari 2008. Monikulttuurinen nuorisotyö. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 115-138.
- Honkasalo, Veronika 2011a. Tyttöjen kesken. Monikulttuurisuus ja sukupuolten tasa-arvo nuorisotyössä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 109.
- Honkasalo, Veronika 2011b. Pois lokeroista. Katsaus monikulttuurisuuden huomioimiseen tyttö tutkimuksessa ja tyttötyössä. Teoksessa Karoliina Ojanen, Heta Mulari & Sanna Aaltonen (toim.) Entäs tytöt. Johdatus tyttö tutkimukseen. Tampere: Vastapaino, 249-268.
- Honour Based Violence Awareness Network 2017. Honour Based Violence. Viitattu 22.11.2017. <http://hbv-awareness.com/honour-based-violence/>
- Isotalo, Anu 2015. Mistä on hyvät tytöt tehty? Somalitytöt ja maineen merkitys. Turun yliopisto. Historian, kulttuurien ja taiteiden tutkimuksen laitos. Väitöskirja. Viitattu 9.11.2017. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-6169-6>
- Levo, Katja 2017. Suullinen tiedonanto. 16.11.2017.
- Leppävuori, Anna 2015. Monikulttuurisuus – mitä se oikeastaan edes tarkoittaa? Yle Uutiset. Nettiartikkeli. 10.8.2015. Viitattu 1.11.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-8192925>

- Miettinen, Anneli 2017. Maahanmuuttajat. Väestöliitto / Tutkimus / Väestötutkimuslaitos / Tilastoja / Maahanmuuttajat. Viitattu 1.11.2017.
http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/
- Mulari, Heta & Eischer, Heli & Uusitalo-Herttua, Mari 2012. Tyttötyö kääntyi 2010-luvulla. Teoksessa Suomen Setlementtiliitto ry Tyttötyön kansio. Helsinki: Suomen Setlementtiliitto ry, 6-19. Viitattu 6.10.2017. <http://setlementti-fi-bin.directo.fi/@Bin/a8793ac8236afa93288062916f5eca26/1496389837/application/pdf/965517/Tytt%C3%B6ty%C3%B6n%20kansio.pdf>
- Myllyniemi, Sami 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Nuorisotutkimusverkoston/Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 92 & Nuorisosiain neuvottelukunnan julkaisuja 40. Helsinki: Opetusministeriö, Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisosiain neuvottelukunta. Viitattu 9.11.2017. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/3Aika_vapaalla_-_Nuorten_vapaa-aikatutkimus_2009.pdf
- Nikunen, Kaarina 2012. Sukupuolittuneet mediakuvastot ja yllirajainen kokemus maahanmuuttajanuorten arjessa. Teoksessa Suvi Keskinen, Jaana Vuori & Anu hirsiaho (toim.) Monikulttuurisuuden sukupuoli. Kansalaisuus ja erot hyvinvointiyhteiskunnassa. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 155-173.
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan (3.-4. painos). Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Rapo, Markus 2011. Kuka on maahanmuuttaja? Tilastokeskus. Tieto & Trendit 1/2011. Viitattu 16.11.2017. http://www.stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-02-15_003.html?s=0#3
- Rasinkangas, Jarkko 2014. Maahanmuuttajien asumisen keskittyminen Turussa. Turun kaupunki. Kaupunkitutkimusohjelma. Tutkimuskatsauksia 3/2014. Viitattu 19.10.2017.
https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/tutkimuskatsauksia_2014-3.pdf
- Sateenkaari Koto Oy 2017. Opetuskoti Mustikka. Viitattu 22.11.2017.
<http://www.sateenkaarikoto.fi/opetuskoti-mustikka>
- Suomen Setlementtiliitto 2017a. Suomen setlementtiliitto / Sukupuolisensitiivisyys / Toimijat / Tyttö ja Naistyö / Tyttöjen Talot. Viitattu 1.11.2017.
<https://www.setlementti.fi/sukupuolisensitiivisyys/toimijat/tytto-ja-naistyo/tyttojen-talot/>
- Suomen Setlementtiliitto 2017b. Suomen Setlementtiliitto / Toimijat / Tyttö- ja naistyö / Tyttöjen Talot / Turun Tyttöjen Talo. Viitattu 6.10.2017.
<https://www.setlementti.fi/sukupuolisensitiivisyys/toimijat/tytto-ja-naistyo/tyttojen-talot/turun-tyttojen-talo/>
- Turun kaupunki 2017a. Turun kaupungin tilastollinen vuosikirja. Väestö kielen mukaan 1870-2016. Viitattu 19.10.2017.
https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/0208_2.pdf
- Turun kaupunki 2017b. Turun kaupungin tilastollinen vuosikirja. Väestö iän ja kielen mukaan alueittain 31.12.2016. Viitattu 19.10.2017.
https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/0204_3.pdf

Turun Tyttöjen Talo 2017a. Viitattu 6.10.2017. <http://www.mimmi.fi/>

Turun Tyttöjen Talo 2017b. Turun Tyttöjen Talo / Varissuo. Viitattu 6.10.2017.
<http://www.mimmi.fi/varissuo/>

Turun Tyttöjen Talo 2017c. Turun Tyttöjen Talo / Varissuo / Kotinuorisotyö. Viitattu 6.10.2017. <http://www.mimmi.fi/toiminta-varissuo/kotinuorisotyö/>

LIITTEET

Liite 1. Lupalappu Varissuon Tyttöjen Talon kävijöiden haastatteluun

11.4.2017

LUPA HAASTATTELUUN

Hei! Olen Venla ja opiskelen yhteisöpedagogiksi HUMAK:issa. Olen ollut Tyttöjen Talolla nyt kaksi kuukautta harjoittelussa ja haluaisin haastatella tyttöänne ammattikorkeakoulun tutkimustani varten keväällä 2017.

Haastattelun aiheet: Tyttöjen Talo ja mitä tekemistä on koulun jälkeen

Haastattelu on noin 15 minuuttia. Tallennan/äänitän haastattelut ja kirjoitan analyysin haastatteluista, mutta **tyttöä ei voida tunnistaa tekstistä**.

Haastatteluun tarvitaan lupa vanhemmalta/huoltajalta. Lisätietoja Katjalta (puhelinnumero).

_____ saa osallistua haastatteluun ja haastattelun saa tallentaa.
(tytön nimi)

(vanhemman/huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys)

(puhelinnumero)

Liite 2. Kävijöiden teemahaastattelujen runko

TYTTÖJEN TALON HAASTATTELUT

Kortit apuna: Minkälainen fiilis tänään? Mikä kortti kuvaa Tyttöjen Taloa

1. Tyttöjen Talon maine: Minkälaisena paikkana pidät Tyttöjen Taloa? Miten eroaa koulusta ja kodista? Miksi luulet, että tytöille on oma talo? Mistä kuulit ensimmäisen kerran talosta? Puhutko kavereille Tyttöjen Talosta? Mitä kaverit puhuvat talosta? Onko sinulla kavereita, jotka eivät saa käydä talolla?
2. Vapaa-aika: Missä vietät vapaa-aikaa? Vain Tyttöjen Talo? Käytkö nuorisotalolla? Teetkö kavereiden kanssa jotain? Harrastatko jotain? Haluaisitko harrastaa?
3. Toiminta: Minkälaisesta toiminnasta pidät? Retket? Minkälaisiin retkiin saat osallistua?
4. Vanhemmat: Minkälaista toimintaa luulet, että vanhempasi arvostavat? Olisiko kiva jos vanhemmille tai heidän kanssaan tehtäisiin jotain? Mitä kerrot vanhemmille TT:stä? Tiedätkö mitä mieltä vanhempasi ovat talosta? Miksi luulet, että he antavat sinun käydä talolla? Kysyvätkö vanhempasi siitä, mitä talolla on tehty? Mitä vanhemmat sanovat, jos viet vaikka keksejä kotiin talolta?
5. Viestintä: Seuraatko taloa somessa? Mitkä somet? Seuraavatko vanhempasi taloa somessa? Minkälainen viestintä päättyy vanhemmille?

Liite 3. Toiminnallisen kyselyhetken kysymykset

TOIMINNALLINEN KYSELYHETKI LIIKUNTATUNNILLA

Koulun jälkeen olen kotona loppuillan

- a) kerran viikossa, b) 2-3 kertaa viikossa, c) 4-5 kertaa viikossa, d) en koskaan

Koulun jälkeen menen harrastukseen (Tyttöjen Talo ja nuokkari käy)

- a) kerran viikossa, b) 2-3 kertaa viikossa, c) 4-5 kertaa viikossa, d) en koskaan

Koulun jälkeen teen jotain muuta (esim. vietän aikaa kavereiden kanssa)

- a) kerran viikossa, b) 2-3 kertaa viikossa, c) 4-5 kertaa viikossa, d) en koskaan

Perheelleni on tärkeää, että vapaa-ajallani

- a) olen kotona auttamassa b) minulla on paljon harrastuksia c) molemmat d) ei kumpikaan

Perheelleni on kaikkein tärkeintä, että harrastuksessa

- b) a) harrastuksessa opitaan uusia asioita esim. kokkaus, uinti b) saan läksyapu c) saan uusia kavereita d) ei mikään näistä, joku muu. mikä?

Perheelleni se, että toiminnassa on vain tyttöjä

- a) on tärkeää b) ei ole tärkeää

Perheelleni on tärkeää se, että harrastus ei maksa mitään

- a) on tärkeää b) ei ole tärkeää

Perheeni ajattelee Tyttöjen Talosta

- a) hyvää, b) huonoa, c) molempia, d) ei mitään

Minun on turvallista liikkua huoltajieni mielestä (ringit isolla pahvilla)

kotona, koulun ja kodin välillä, Varissuolla, Muuallakin esim. keskustassa

Mitä harrastat?

jotain ohjattua (esimerkkejä), itsekseni jotain, käyn Tyttöjen Talolla, käyn nuokkarilla, en mitään

Liite 4. Ammattilaisten teemahaastattelujen runko

KYSYMYKSET AMMATTILAISILLE

1. Minkälaisia nuoria teillä käy? Mitä perustoimintaa teillä on? Käykö monikulttuurisia nuoria?

2. **Eriytetty tyttötoiminta:** Minkälaista toimintaa teillä on tytöille? Eroaako jotenkin perustyöstänne?

3. **Ratkaisuja tyttöjen tavoittamiseen:** Otatteko jotenkin huomioon monikulttuuriset tytöt/nuoret ja oletteko tehneet jotain erityistä heidän tavoittamiseen?

4. **Tyttöjen osallistuminen:** Mitä asioita olette huomanneet toiminnassa, jotka vaikuttavat tyttöjen osallistumiseen?

5. **Haasteet:** Mitä haasteita olette kokeneet joko toiminnan alussa tai tyttöjen tavoittamisessa?

6. **Taustaorganisaation tuki:** Tukeeko taustaorganisaationne jotenkin sukupuolisensitiivistä ja kulttuurisensitiivistä työtä?

7. **Vanhempien tavoittaminen:** Oletteko koittaneet tavoittaa vanhempia? Miten? Haasteet?

8. **Toiminnan maine:** Tiedätkö, minkälainen maine toiminnallanne on?

Liite 5. Opinnäytetyön tuotos

NÄIN SAAT TYTÖT MUKAAN TOIMINTAAN**Mitä toiminnan sisältöjen tulee olla?**

- ☐ **Tarjotaan toimintaa, jossa opitaan uusia käytännön taitoja kuten uintia, ruoanlaittoa tai käsitöitä.** Vanhemmat arvostavat sitä, että toiminnassa opitaan uusia asioita.
- ☐ **Tarjotaan apua läksyihin.** Lasten opiskelu on vanhemmille tärkeää.
- ☐ **Järjestetään retkiä.** Otetaan kuitenkin huomioon, että osallistumiseen vaikuttaa esim. ollaanko yötä pois kotoa.
- ☐ **Toteutetaan toimintaa tyttöjen toiveiden pohjalta.** Vaikka vanhemmat hyväksyisivät toiminnan, tytöt eivät tule toimintaan, jos se ei kiinnosta heitä.

Miten toiminnasta viestitään?

- ☐ **Järjestetään perheille esimerkiksi äitienpäiväkahvituksia ja avoimia ovia.** Vanhemmat voivat näin tulla itse tutustumaan toimintaan.
- ☐ **Edustetaan alueen tapahtumissa, joissa on paikalla vanhempia.** On tärkeää tehdä omaa toimintaa tunnetuksi alueella.
- ☐ **Järjestetään tapahtuma esimerkiksi tytöille ja äideille yhteistyössä jonkin toisen alueen toimijan kanssa.** Mieluiten sellainen toimija, jolla on jo omia verkostoja ja kontakteja yhteisöihin.
- ☐ **Palkataan ihmisiä, joilla on omia verkostoja alueella.** Omien verkostojen luominen vie aikaa ja voi olla hankalaa. Näin voidaan olla helpommin yhteydessä vanhempiin.
- ☐ **Painotetaan mainoksissa toiminnan hyviä puolia.** Näitä voisivat olla esimerkiksi se, että toiminnassa on vain tyttöjä ja se on maksutonta.
- ☐ **Tuodaan mainoksissa selkeästi esille toiminnan sisältöjä.** Näin vältetään väärinymmärryksiä toiminnan tarkoituksesta.
- ☐ **Käännetään mainokset eri kielille.** Tai vähintäänkin käytetään selkeää suomen kieltä. Tämä viestittää siitä, että kaikki ovat tervetulleita.

- ☐ **Kannustetaan tyttöjä viemään kotiin toiminnassa valmistettuja tuotoksia kuten itse tehtyjä herkkuja.** Tämä kertoo vanhemmille toiminnan sisällöistä.

Mitä tulee varoa?

- ☐ **Mietitään tarkkaan, minkälaista yhteistyötä tehdään ja kenen kanssa.** Yhteistyötahojen kanssa tehtävä toiminta ei voi olla sellaista, joka rajaa tyttöjen identiteettiä. Vanhemmille ei saa jäädä sellaista kuvaa, että tyttö nähdään vain oman kulttuurinsa edustajana.
- ☐ **Vältetään viestinnässä ja yhteistyötä tehdessä antamasta tytöistä kuvaa uhreina.** Tämä karkottaa tyttöjä toiminnasta.
- ☐ **Harkitaan tarkkaan, mitä sanoja käytetään kohderyhmästä mainoksissa ja viestinnässä.** Tietyt termit voivat karkottaa tyttöjä ja vanhempia.